

Éxodo

A'ti pūrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Génesis be'ro Éxodo wãmetiri pūrĩ ni'i. Éxodo nũ'cãrĩ curare Israe curuacjãrã Egipto di'tapũ nicãrã niwã. Israe curuacjũ Egiptopũ wa'anũ'cã'cũ José nicũ niwĩ. Í'aña Génesis 37. Génesis wãmetiri pūrĩ yapa José wẽrĩ'quere weresa'a. Israe curuacjãrã pãjãrã masãputi, Egiptopũre se'sa wa'acãrã niwã. Be'ropũ Egiptocjũ wiogũ faraõ na nino'gũ Joseré masĩti'cũ sãjãcũ niwĩ. Cũ narẽ da'rawã'ñaco'terã wa'acã weecũ niwĩ. Egiptocjãrã narẽ ɸpũtũ da'raduticãrã niwã. Israe curuacjãrã pũrõ pi'etirã, Õ'acũ cũ weetamusere sẽrĩcãrã niwã. Na tojo sẽrĩcã tũ'ogũ, Õ'acũ narẽ Moisére ti di'tare sũ'ori miiwijadutigu o'ócũ niwĩ.

Õ'acũ cũ tutuase me'rã Moisé peje ì'a ɸcũasere weeĩ'oca be'ro, Egiptocjũ wiogũ Israe curuacjãrãrẽ Egiptopũre wijaduticũ niwĩ. Be'ro na masã marĩrõ, yucũ marĩrõpũ sijácaterore Õ'acũ Moisé me'rã narẽ dutise cũucũ niwĩ. Tojo nicã narẽ ni'cã wi'i wa'icũrã caseri me'rã wéeca wi'i, cũrẽ ãjõpeori wi'ire weeduticũ niwĩ. Ti wi'i po'peapũ Õ'acũ cũ “Masã me'rã añurõ weegũti” ní'quere cũori acaro nicaro niwũ. Ti acaro po'peapũ diez dutise ojano'que ãtã pĩrĩ me'rã wee'que sãñacaro niwũ.

A'ti pūrĩ Éxodore Moisé ojacũ niwĩ.

Israe curuacjārã Egiptopũ pi'eti'que ni'i

¹ Israe curuacjārã Jacob pō'rã cũ me'rã Egiptopũ wa'a'cārã, a'ticūrã nicārã niwã. Nipe'tirã nanũcũ na nũmosãnumia, na pō'rãrẽ miacārã niwã. ²⁻⁴ A'ticūrã nicārã niwã: Rubén, Simeó, Leví, Judá, Isacar, Zabulõ, Benjamí, Dan, Neftalí, Gad, Aser nicārã niwã. ⁵ Na nipe'tirã Jacob pō'rã, tojo nicã na pãrãmerã nírã setenta nicārã niwã. José pe'e Egiptopũ nitojacũ niwĩ.

⁶ Be'ropũ José, cũ ma'misũmũa, cũ acabiji, tojo nicã nipe'tirã na ya turicjārã quẽ'rã wẽrĩa wa'acārã niwã. ⁷ Na Israe curuacjārã* pe'e pãjārã waro pō'rãticārã niwã. Tojo weerã masãputiyũ'rũa, pãjārã waro wa'acārã niwã. Ti di'ta Egiptopũre se'sa wa'acārã niwã.

⁸ Be'ropũre Egiptore apĩ wiogũ sãjãcũ niwĩ. Cũ José ye cjasere masĩticũ niwĩ. Cũmasãrẽ nicũ niwĩ: ⁹ “Israe curuacjārã marĩ yũ'rũoro pãjārã waro nima. Tojo nicã marĩ yũ'rũoro tutuarã nima. ¹⁰ Tojo weerã na pō'rãtinemoticã'to nírã, ¿de'ro weerõamitito? Marĩ cã'mota'aticãma, a'mewẽjẽse wa'a, marĩrẽ ã'atu'tirã me'rã a'mesũ'a, marĩ me'rã a'mewẽjẽ, marĩ ya di'tare wijawã'cãbosama”, nicũ niwĩ.

¹¹ Tojo weerã faraõ, Egiptocjārã wiogũ, tojo nicã ãpẽrã wiorã Egiptocjārãrẽ sũ'ori da'rase dutiri masãrẽ sõrõcārã niwã. Tutuaro me'rã Israe curuacjārãrẽ da'radutipecārã niwã. Narẽ cũ ba'ase nũrõatje macãrĩrẽ Pitón, Ramsés wãmetise macãrĩrẽ yeeduticārã niwã. ¹² Narẽ

* **1:7** 1.7 Israe curuacjārã Jacob pãrãmerã nituriarã nicārã niwã. Õ'acũ Jacore cũ wãme “Israe” dũcayucũ niwĩ. Gn 32.28

pūrō da'radutipemicā, nemořō masāputicārā niwā. Tojo weerā Egiptocjārā narē pūrō uicārā niwā.

¹³ Da'rase dutiri masā Israe curuacjārārē pajaña'rō marīrō da'radutipenemocārā niwā. ¹⁴ Na catiri ɯmɯcore ña'abutiario pi'eticā weecārā niwā. Di'ta sa'beduti, te di'ta cujirire yeeduti, tojo nicā cāpū cjasere da'radutipecārā niwā. A'te nipe'tise na Israe curuacjārārē tojo weesere ne pajaña'ticārā niwā. ¹⁵ Apeyema tja faraō numia wī'marā bajuari cura co'terā numia Sifra, Fúa wāmetirārē a'tiro nicɯ niwī:

¹⁶ —Mɯsā hebreo masā numia pō'rāticā co'terā, ɯmɯ, numio niti nírā, añurō ĩ'aña. Numio nicā, cūña. ɯmɯ pūrīcārē wējēcā'ña, nicɯ niwī.

¹⁷ Cū tojo nimicā, co'terā numia pe'e Ō'acūrē wiopesase me'rā tɯ'oña'rā, wiogɯ cū dutisere weeticārā niwā. Tojo weerā wī'marā ɯmɯarē wējētīcārā niwā. ¹⁸ Na tojo wējētīcā tɯ'ogɯ, faraō na numiarē pijiocɯ niwī:

—¿De'ro weerā mɯsā wī'marā ɯmɯarē wējētīati? ni sērītiña'cɯ niwī.

¹⁹ Na faraōrē yɯ'ticārā niwā:

—Hebreo masā numia Egiptocjārā numia weronojō nitima. Na tutuarā numia niyurā, ũsā etase dɯporo wɯatojacārā niama, ni yɯ'ticārā niwā.

²⁰⁻²¹ Na wī'marā ɯmɯarē wējētiyucā, Israe curuacjārā pājārā waro masāputinemo, nemořō tutuarā wa'acārā niwā. Co'terā numia Ō'acūrē wiopesase me'rā tɯ'oña'yucā, na quē'rārē pō'rāticā weecɯ niwī. ²² Be'ro

faraõ nipe'tirã Egiptocjârãrê a'tiro duticũ niwĩ:
 “Nipe'tirã hebreo masã umua bajuacã, dia
 Nilopũ doqueñocõ'acã'ña. Numia dia'cũrê
 du'aya”, nicũ niwĩ faraõ.

2

Moisé cũ bajua'que ni'i

¹ Faraõ cũ Israe curuacjārã pō'rã umuarê
 wējēdutiri cura ni'cũ umu Leví ya curuacjã ti
 curuacjõ me'rãta omocã du'tecũ niwĩ. ² Co
 nijĩpaco wa'a, umurê pō'rãtico niwõ. Cũ
 wĩ'magũ añugũ nicã ĩ'agõ, i'tia mujĩpũ cũrê
 nũocũoco nimiwõ. ³ Co cũrê nũopõtēotibosa'a
 majã nígõ, ni'cã bati na su'aca batire mii,
 aco sãjãrĩ nígõ, ope me'rã bi'aco niwõ. Tojo
 weetu'ajanũ'cõ, wĩ'magũrê ti batipũ sãaco niwõ.
 Sãatoja, dia Nilo sumuto nise queri wa'teropũ
 po'obũroco niwõ. ⁴ Po'obũrotoja, cũ ma'miorê
 “¿De'ro wa'agusari?” nígõ, “Yoacureropũ to-
 janũ'cã ĩ'ao'oña”, nico niwõ.

⁵ To be'ro faraõ macõ diapũ u'ago bu'aco
 niwõ. Core da'raco'terã numia ti maa sumuto
 sijabaque'ari cura, co pe'e ti batire te queri
 wa'teropũ pa'sacã ĩ'abocaco niwõ. ĩ'a, ni'cõ core
 da'raco'tegore piji, ti batire miitidutico niwõ. ⁶ Ti
 batire pão, wĩ'magũ utigure ĩ'aco niwõ. Cũrê
 ĩ'agõ, pũrõ pajaña'co niwõ.

—Ã'rĩ wĩ'magũ hebreo masã macũ nisami,
 nico niwõ.

⁷ Co tojo weecã ĩ'agõ, cũ ma'mio ĩ'awã'cã, faraõ
 macõrê nico niwõ:

—¿Ni'cō hebreo masō ã'rĩ wĩ'magũrē miomasōacjore yu'u pijigo wa'acã uasari? nico niwō.

⁸—Ëu, ni'cō pijigo wa'aya, nico niwō.

Co tojo nicã tũ'ogo, wĩ'magũ pacore pijigo wa'aco niwō.

⁹ Be'ro cũ paco etacã ĩ'agō, faraō macō core nico niwō:

—Ã'rĩ wĩ'magũrē mia, yu'ure masōbosaya. Yu'u mu'urē wapayegoti, nico niwō.

Tojo weego wĩ'magũ paco cũrē mia, masōco niwō. ¹⁰ Cũ bũcũcure nicãpũ, faraō macōrē wiaco niwō. Co pe'e co macũ diácjũrē weronojō tojacã weeco niwō. Cũrē Moisé wãme ò'oco niwō. “Diapũ po'obũro'cũre miiwũ” nígō, tojo wãme ò'oco niwō.

Moisé Egiptopũ ní'cũ du'tiwija'que ni'i

¹¹ Peje cũ'marĩ be'ro Moisé bũcũpũ ní'gũ, ni'cã nũmũ cũ acawererãrē ĩ'agũ wa'acũ niwĩ. Topũ hebreo masãrē upũtu da'radutipecã ĩ'acũ niwĩ. Ni'cũ Egiptocjũ cũ acaweregũ hebreo masũrē paacã ĩ'acũ niwĩ. ¹² Cũrē tojo weecã ĩ'a, añurō ĩ'astepeo, “Ãpērã marĩma” ni, Egiptocjũrē wējē, nucũporopũ yaacũucã'cũ niwĩ. ¹³ Ape nũmũ cũ acawererã nirōpũ wa'acũ niwĩ tja. Puarã hebreo masãrē a'mequẽcã ĩ'acũ niwĩ. Tojo wee, apĩrē paagũre sērĩtiña'cũ niwĩ:

—¿De'ro weegu mu'u acaweregure paati? nicũ niwĩ.

¹⁴ Cũ pe'e yu'ticũ niwĩ:

—¿Noa mu'urē ũsãrē beseacjũ, wiogu sōrōati? ¿Mu'u Egiptocjũrē wējē'caro weronojō yu'ure wējēsĩ'rĩsari? nicũ niwĩ.

Tere tu'ogu, Moisé pūrō uicu niwī. “¡Acoe! Yu'u Egiptocjūrē wējē'quere masītojavā”, nicu niwī.

¹⁵ Faraō cū Egiptocjūrē wējē'quere tu'ogu, Moisére wējēsī'rigū, cūrē ñe'eduticu nimiwī. Moisé pe'e faraōrē du'tigu, Madiā wāmetiropu nisetigu wa'acu niwī. Topu etagu, aco wijari pe na se'éca pe pu'to ejanujācu niwī.

¹⁶ Madiácjū pa'i, Reuel* wāmetigu siete numia pō'rāticu niwī. Ti nūmurēta na numia ti pepu aco waarā wa'acārā niwā. Na pacu yarā ovejare tīarātirā, sī'rīse co'ripu aco pio mu'muorā a'ticārā nimiwā. ¹⁷ Āpērā umua oveja, cabra co'terā pe'e eta, na numiarē cō'atōrōcā'cārā niwā. Na tojo weecā ī'agū, Moisé wā'cānu'cā, na numiarē caribocā cā'mota'acu niwī. Be'ro acore waamí, sī'rīse co'ripu piosāa, na yarā ovejare tīacu niwī.

¹⁸ Na numia pacu tiropu dajacā, narē sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro weerā ni'cācārē maata dajati?

¹⁹ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Ni'cū Egiptocjū oveja cabra co'terārē cā'mota'abosami. Be'ro aco waamí, marī yarā ovejare tīami.

²⁰ Na tojo nicā tu'ogu, narē sērītiña'cu niwī:

—¿No'opu niati cū? ¿De'ro weerā cūrē cō'awā'cātiati? Cūrē ba'adutirā pijirā wa'aya, nicu niwī.

²¹ Tojo wee Moisé Reuel ya wi'ipu eja, ba'acu niwī. Cū “Ūsā me'rā tojavā” nicā, “Jau” ni,

* **2:16** 2.16 Reuere apeterore Jetro pisucārā niwā. Ex 3.1; apetero pe'ere tja cūrē Hobab pisucārā niwā. Jue 4.11

na me'rã niseticu niwĩ. Be'ro Reuel cã macõ Séforare Moisére numisocu niwĩ. ²² Be'ro co nijipaco wa'a, ni'cũ macũtico niwõ. Moisé cãrẽ Gersón† wãme õ'ocu niwĩ. “Yu'u ãpẽrã ye di'tapure aperocjũ weronojõ tu'oña'a. Tojo weegu cãrẽ Gersón wãme õ'o'o”, nicu niwĩ.

²³ Peje cã'marĩ be'ro Egiptocjũ wiogu wẽria wa'acu niwĩ. Tojo wẽrĩmicã, Egiptocjãrã Israe curuacjãrãrẽ uputu da'radutipe, pi'eticã weenu'cũcã'cãrã niwã. Tojo weerã na bujawetiyu'rua, Õ'acũrẽ “Ûsãrẽ weetamuña”, ni sãrĩ, caricũnu'cũcã'cãrã niwã. Õ'acũ na caricũsere tu'ocu niwĩ. ²⁴ Tere tu'ogu, cã toduporopu Abrahã, Isaa, Jacob me'rã apo'quere wãcũcu niwĩ. ²⁵ Tojo weegu na pi'etisere ï'agũ, pajaña'cu niwĩ.

3

Õ'acũ Moisére piji'que ni'i

¹ Moisé cã mañecũ Jetro* yarã ovejare co'tecũcu niwĩ. Jetro Madiãcjũ pa'i nicu niwĩ. Ni'cã numu Moisé Jetro yarã ovejare masã marĩrõpu yu'rua, téé Õ'acũ yagu† ãrũgũ Horeb‡ wãmeticjupu miacu niwĩ. ² Topu ni'cũ zarza wãmetiri siti ãjũrĩ põ'rã decopu Õ'acũ cã basuta nimigũ cãrẽ wereco'tegũ weronojõ

† 2:22 2.22 Hebreo ye me'rã Gersón “ape di'tacjũpu weronojõ tu'oña'se” nisĩ'rĩrõ wee'e. Ex 18.3 * 3:1 3.1 Jetrore apeterore Reuel pisucãrã niwã. Ex 2.18 Apeterore Hobab pisucãrã niwã. Jue 4.11 † 3:1 3.1 “Õ'acũ yagu ãrũgũ” nĩrõ, “Õ'acũ tigupu nimi” nisĩ'rĩrõ wee'e. ‡ 3:1 3.1 Ërũgũ Horeb apeterore Sinai wãmeticarõ niwã.

upusājānucā, § cūrē bajuacū niwī. Ti pecame'e űjũcaro niwũ, űjũrō pe'e. Mejō űjũpe'tidijaticaro niwũ. ³ Tere pũrō ĩ'agũ, Moisé a'tiro wācūcū niwī: “¿Ñe'enojō niti tojo wa'ase? ¿De'ro weero ti zarza űjũpe'tiweti? nígũ, ĩ'agũ wa'aguti,” ni wācūcū niwī.

⁴ Ō'acũ Moisére ti me'erē ĩ'awā'cāticā ĩ'acū niwī. Ti zarza siti decopũ nígũ, cūrē pisucū niwī:

—¡Moisé! nicū niwī.

—A'topũ ni'i, ni yu'ticū niwī Moisé.

⁵ Tojo nitoja, Ō'acũ cūrē nicū niwī:

—Pu'toacāpũ a'titicā'ña. Mu'u ye sapatu caserire tuweeya. Mu'u u'tacũurō añurō yu'u nirō waro ni'i. ⁶ Yu'u mu'u ñecũsumua Abrahã, Isaa, Jacob ějōpeo'cū Ō'acũ ni'i, nicū niwī.

Moisé Ō'acũrē ĩ'aui nicū niwī. Tojo weegũ cū diapoare mo'acū niwī.

⁷ Be'ro Ō'acũ ninemocū niwī tja:

—Yarã masã Israe curuacjãrã na Egiptopũ pi'etisere añurō ĩ'apũ. Narē su'ori da'rase dutiri masã da'radutipesere caributirã caricũcã tu'oapũ. Na pi'etisere añurō masĩ'i. ⁸ Tojo weegũ narē yu'ruogũ, dijatiapũ. Egiptocjãrã doca nirãrē miiwĩorēgũti. Ti di'tapũ nirãrē miiwija, añurĩ di'ta, pajiri di'tapũ miagũti. Cabra õpẽco, mumiaco pajiro aco o'mabũro weronojō nirĩ di'ta ni'i. Cananeo masã, hitita masã, amorreo masã, ferezeo masã, heveo masã, jebuseo masã na nirĩ di'ta ni'i. ⁹ Israe curuacjãrã narē da'radutipesere “Caributia wa'asa'a” ni caricũsere tu'oapũ. Tojo nicã, Egiptocjãrã

§ 3:2 3.2 ĩ'aña Gn 16.7 docapũ oja'quere.

narē ña'arō weepcã ĩ'apũ. ¹⁰ Tojo weegu wa'abaque'oya. Yarã masã Israe curuacjãrãrē Egiptopũre miiwĩrõdutigu, faraõ tiropũ mu'urē o'ógutigũ wee'e.

¹¹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Moisé Õ'acũrē nicũ niwĩ:

—Yũ'u mejõ nigũ ni'i. Tojo weegu ¿de'ro weegu yũ'u faraõ tiropũ wa'a, Israe curuacjãrã Egiptopũ nirãrē miiwĩrõbosari? nicũ niwĩ.

¹² Õ'acũ cũrē a'tiro ni yũ'ticũ niwĩ:

—Yũ'u mu'u me'rã nigũsa'a. Yarã masã Egiptopũ nirãrē miiwĩrõca be'ro musã nipe'tirã a'tigu ũrũgũpu yũ'ure e'catipeorãsa'a. Tojo wa'acã, “Diacjũta Õ'acũ yũ'ure o'oámi”, ni masĩgũsa'a.

¹³ Moisé pe'e Õ'acũrē a'tiro ni yũ'tinemocũ niwĩ:

—Yũ'u Egiptopũ wa'a, Israe curuacjãrãrē “Õ'acũ, marĩ ñecũsumãa Abrahã, Isaa, Jacob wiogu musã tiropũ yũ'ure o'oámi” ni werecã, na yũ'ure “¿De'ro wãmetiti cũ?” ni sãrĩtiña'bosama. To pũrĩcãrē, ¿narē de'ro ni yũ'tibosari?

¹⁴ Õ'acũ cũrē yũ'ticũ niwĩ:

—Yũ'uta ni'i niwũagũta. Israe curuacjãrãrē weregu, “Yũ'uta ni'i” nigũ musã tiropũ yũ'ure o'oámi, niña.

¹⁵ Apeye Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ tja:

—Israe curuacjãrãrē a'tiro ni wereya: “Õ'acũ, musã ñecũsumãa Abrahã, Isaa, Jacob wioguta musã tiropũ yũ'ure o'oámi”, ni wereya. A'te yũ'u wãme ninu'cũcã'rõsa'a. Nipe'tirã be'rocjãrãpu a'ti wãmerē yũ'ure pisunu'cũcã'rãsama.

¹⁶ Egiptopũ wa'a weetjãgũ, Israe curuacjãrã

wiorārē neocūu, a'tiro niña: “Ō'acū, musā ñecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob wiogu, yu'ure bajuami. Musā ye cjasere a'tiro niami: ‘Narē añurō ĩ'anurūap̄. Egiptocjārā narē ña'arō weepesere ĩ'ap̄’, niami. ¹⁷ Apeye yu'ure ninemoami: ‘Egiptocjārā narē ña'arō weepesere yu'rūweticā weegusa'a,’ niami. Tojo wee musārē ti di'tap̄ miiwija, cananeo masā, hitita masā, amorreo masā, ferezeo masā, heveo masā, jebuseo masā nirī di'tap̄ miagūsami. Ti di'ta añurī di'ta cabra ōp̄eco, mumiaco aco o'maburoro weronojō nirī di'ta nisa'a”, ni weredutiami, nicu niwī. ¹⁸ Mu'u wiorārē tojo werecā, mu'urē yu'tirāsama. Tojo weegu Egiptocjū wiogu tiropu na me'rā wa'aya. Cūrē a'tiro ni wereya: “Ō'acū, hebreo masā wiogu, ūsārē pōtērīgū ejami. Tojo weegu i'tia numu wa'aro ūsārē yucu marīrō, masā marīrōpu du'uo'oya. Top̄ Ō'acū ūsā wiogure wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeorā wa'arāti”, niña. ¹⁹ Musā tojo nimicā, yu'u tutuaro me'rā cūrē weel'oticā, Egiptocjū wiogu musārē du'uwīrōsome. ²⁰ Tojo weegu yu'u tutuasere ĩ'ogū, peje ĩ'a ucūase me'rā Egiptocjārārē bu'iri da'reguti. Tojo weéca be'ro faraō musārē du'uwīrōgūsami. ²¹ Apeyema, yu'u Egiptocjārā musārē añurō wācūcā weeguti. Tojo weerā apeyenojō marīrā wa'asome. ²² Nipe'tirā Israe curuacjārā numia Egiptocjārā numia na ye wi'seri p̄'to nirārē, tojo nicā āp̄erā numia na ya wi'ip̄u nirārē uru me'rā wee'que, plata me'rā wee'que, tojo nicā su'ti sērīrāsama. Te su'ti na pō'rā sāñatje nirōsa'a. Tojo wee Egiptocjārā

cuose añusere miape'ocã'rãsama, nicu niwĩ Õ'acũ.

4

¹ Moisé Õ'acũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Na yu'u tojo nisere ejõpeosome. Tojo nicã yu'u dutisere yu'tisome. Yu'tironojõ o'orã, a'tiro pe'e nirãsama: “Õ'acũ mu'urẽ bajuatiapĩ”, nirãsama, nicu niwĩ Moisé.

² Õ'acũ, “¿Mu'u omocãpũre ñe'enojõrẽ cnoti?” ni sêritiña'cu niwĩ.

“Yu'u tuacju ni'i”, ni yu'ticu niwĩ.

³ —Tigure nucũcãpũ doquecũña, nicu niwĩ Õ'acũ.

Moisé tere tu'ogu, nucũcãpũ doquecũucu niwĩ. Cũ tojo weecãta, tigu tuacju aña dojocaró niwũ. Tojo wa'acã ï'agũ, Moisé ui dustimajãcu niwĩ. ⁴ Õ'acũ pe'e cãrẽ nicu niwĩ:

—Omocãrẽ sïoo, cã pĩcõrõrẽ ñe'eña.

Moisé cã omocãrẽ sïoo, aña pĩcõrõrẽ ñe'ecu niwĩ. Cũ tojo ñe'ecãta, aña nimi'cu tuacju dojocaró niwũ tja.

⁵ —A'tere ï'arã, “Õ'acũ na ñecũsumua Abrahã, Isaa, Jacob wiogu cãrẽ bajuapĩ”, nirãsama, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁶ Be'ro Õ'acũ ninemocu niwĩ:

—Ni'cãrõacãrẽ mu'u ya omocãrẽ mu'u ya su'tiro doca cutiro tiropũ sïosõrõña, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã, Moisé cã ya omocãrẽ sïosõrõcu niwĩ. Be'ro cã ya omocãrẽ miwĩrõ, ti omocãrẽ cãmi boari omocã ï'acu niwĩ. ⁷ Tere ï'agũ, Õ'acũ nicu niwĩ:

—Apaturi m̄'u ya omocārē m̄'u ya su'tiro doca cutiro tiropu s̄iosōrōña tja.

Õ'acũ dutironojōta Moisé weecu niwĩ. Cũ ya omocārē miwĩrōcāta, nipe'tiro cũ upu weronojō añurĩ omocā tojacaro niwũ. ⁸ Be'ro Õ'acũ ninemocu niwĩ:

—M̄'u nimũ'tāse weeĩ'ose me'rã ějōpeotirã, m̄'u dutisere weetirã, apetero weerã be'ro apaturi weeĩ'ose me'rã ějōpeobosama. ⁹ Mu'urē a'te puaro m̄'u weeĩ'ose me'rã ějōpeoti, m̄'u dutisere weeticāma, a'tiro weeya. Diapu acore waamí, nucũcāpu piocũoña. M̄'u topu waamí piocũse nucũcāpu dí dojorosa'a, nicu niwĩ.

¹⁰ —Acoe, yu'u wiogu. Yu'u ucũme'rĩgũ niwe'e. Toduporopu, tojo nicã m̄'u ni'cārōacã yu'u m̄'u me'rã ucũcã quẽ'rãrē añurō ucũmasītisa'a. Nipe'tisetiri ucũgũ, cu'cu nisa'a, nicu niwĩ Moisé.

¹¹ Õ'acũ cūrē nicu niwĩ:

—¿Noa masārē ucũmasĩcã weeri? ¿Noa narē tu'otĩcã, ucũticã weeri? ¿Noa narē ĩ'amasĩcã, o caperi bajutĩcã weeri? Yu'uta tojo weewu.

¹² Tojo weegu m̄'u na masã tiropu wa'aya. M̄'u narē ucũcã weetamugũti. M̄'u narē ucũatjere yu'u m̄'urē wereguti.

¹³ Moisé ne wa'asĩ'rĩticu niwĩ. Tojo weegu a'tiro nicu niwĩ:

—Acoe, yu'u wiogu. Apĩrē wa'aduticureya, nicu niwĩ.

¹⁴ Tere tu'ogu, Õ'acũ Moisé me'rã ua wa'acu niwĩ. Tojo weegu cūrē nicu niwĩ:

—M̄'u ma'mi Aarō pe'e añurō ucũme'rĩgũ nimi. M̄'u weronojō Leví ya curuacjũ nimi. Cũ

mũ'urẽ põtẽrĩgũ a'tisami. Mũ'urẽ ï'agũ, ɯputu e'catigusami. ¹⁵ Cũ me'rã ucũña. Cũ masãrẽ ucũatjere añurõ wereya. Yũ'u musã pũarãrẽ ucũcã weeguti. Musãrẽ, musã weeatjere queoro wereguti. ¹⁶ Mũ'u Aarõrẽ ucũgũ, yũ'u Õ'acũ cãrẽ ucũgũ weronojõ ucũgũsa'a. Aarõ pe'e mũ'u weresere masãrẽ wereturiagusami. ¹⁷ A'tigu tuacjere miaña. Tigu me'rã peje ï'a ɯcuase weeï'ogũsa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

Moisé Egíptopũ majãmitojaa'que ni'i

¹⁸ Moisé cũ mañecũ Jetro ya wi'ipũ dajagu, cãrẽ nicu niwĩ:

—Yũ'u apaturi Egípto di'tapũ wa'acã yũ'ure du'uo'oya. Topũ yũ'u acawererã waro nisama. Na catimiti nígũ, narẽ ï'asĩ'rĩgũcoro, nicu niwĩ.

—Jau, añurõ wa'aya, ni yũ'ticu niwĩ Jetro.

¹⁹ Moisé cũ Madiã wãmetiropũ nícterore Õ'acũ cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Egíptopũ dajatojaaya. Mũ'urẽ wẽjẽsĩ'rĩmi'cãrã wẽrĩpe'tiatojama.

²⁰ Cũ tojo nicã tu'ogu, Moisé cũ ñumorẽ, cũ põ'rãrẽ “Te'a” nígũ, ni'cũ wĩ'magũ burro bu'ipũ narẽ miipeo, Egíptopũ sũ'ori dajatojaacu niwĩ. Tojo nicã tuacju, Õ'acũ cãrẽ miaduti'cure miacu niwĩ.

²¹ Be'ro Õ'acũ Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Yũ'u mũ'urẽ peje ï'a ɯcuasere weeï'omasĩcã weepũ. Tojo weegu mũ'u Egíptopũre etagu, faraõ ï'orõpũ te pejere weeï'oña. Yũ'u pe'e faraõrẽ musãrẽ yũ'rũnũ'cãcã weeguti. Tojo weegu Israe curuacjãrãrẽ du'uwiõsome. ²² Cũ tojo weecã, mũ'u cãrẽ nigũsa'a: “Ësã wioгу

Õ'acũ a'tiro niami: 'Israe curuacjãrã yu'u macũ, masã ma'mi weronojõ nima. ²³ Yu'ure e'catipeorã wa'acã, narẽ du'uwĩrõña', mu'urẽ ni-tojamiapũ. Mu'u pe'e narẽ du'uwĩrõtiapũ. Tojo weegu mu'u macũ masã ma'mirẽ wẽjẽgũsa'a", ni werecu niwĩ Õ'acũ.

²⁷ Moisé ma'apũ wa'ari curare Õ'acũ pe'e Aarõrẽ a'tiro nicũ niwĩ: "Masã marĩrõ, yucu marĩrõpũ wa'a, mu'u acabiji Moisére põtẽrĩgũ wa'aya." Tere tu'ogu, Aarõ wa'a, Moisére Õ'acũ yagu ãrũgũpũ* põtẽrĩgũ wa'acu niwĩ. Topũ cũrẽ bocaejagu, põtẽrĩ, añudutigũ mi'micu niwĩ. ²⁸ Be'ro Moisé, Aarõrẽ Õ'acũ cũrẽ wereduti'quere, tojo nicã peje cũ ï'a ucũase ï'orãsa'a ní'quere werecu niwĩ. ²⁹ Tu'ajanũcõ, na pũarãpũta Israe curuacjãrã wiorãrẽ neocũurã wa'acãrã niwã. ³⁰ Na tiropũ ejacã, Aarõ nipe'tise Õ'acũ Moisére ní'quere werepe'ocã'cu niwĩ. Tojo nicã, masã ï'orõpũre, ï'a ucũase Õ'acũ narẽ weeĩ'oduti'quere weeĩ'ocu niwĩ.

³¹ Masã tere ï'arã, cũ ní'quere ëjõpeocãrã niwã. Õ'acũ na pi'etisere ï'a, narẽ pajaña'cã tu'orã, cũrẽ e'catipeorã, ejaque'acãrã niwã.

5

Moisé, Aarõ faraõ me'rã ucũ'que ni'i

¹ Moisé, Aarõ Israe curuacjãrã wiorã me'rã ucũca be'ro, faraõ tiropũ wa'a, cũrẽ a'tiro nicãrã niwã:

* 4:27 4.27 Ex 3.1

—Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogũ, mũ'urẽ a'tiroweredutiami: “Yarã masãrẽ masã marĩrõ, yucũ marĩrõpũ du'uo'oya. Na topũ yũ'ure e'catipeorã, bosenuũmũ weepeerãsama”, niami, nicãrã niwã.

² Tere tũ'ogũ, faraõ pe'e a'tirowũ'ticũ niwĩ:

—¿Noanojõ niti mũsã wiogũ nigũ? ¿De'ro wee cũ dutisere tũ'o, Israe curuacjãrãrẽ du'uwĩrõbosari? Mũsã “ũsã wiogũ Õ'acũ” mũsã nigũrẽ masĩtisa'a. Tojo nicã Israe curuacjãrãrẽ ne du'uwĩrõsome, nicũ niwĩ.

³ Faraõ tojo nicã tũ'orã, Moisé, Aarõ cũrẽ nicãrã niwã:

—Õ'acũ, hebreo masã wiogũ, ũsãrẽ põtẽrĩgũ a'ticũ niami. Tojo weerã ũsã masã marĩrõ, yucũ marĩrõpũ wa'arãsa'a. I'tia nũmũ wa'ano'rõsa'a. Topũ ũsã wiogũ Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ, ũjũamorõpeorã wa'arãsa'a. Tojo weeticãma, duti pũrĩse me'rã ũsãrẽ bu'iri da'regũsami. Tojo weetigũ, a'mewẽjẽse me'rã wẽrĩcã weegũsami, nicãrã niwã.

⁴ Tere tũ'ogũ, faraõ pe'e a'tirownicũ niwĩ:

—Moisé, Aarõ, ¿de'ro weerã masãrẽ da'radu'ucã weeti? Da'rarã wa'ato, nicũ niwĩ.

⁵ Apeyere faraõ nicũ niwĩ:

—Ni'cãrõacãma Israe curuacjãrã a'ti di'tapũre pãjãrã waro masãputima. ¿Na pãjãrãrẽ da'radu'ucã weesĩ'rĩrã weeti?

⁶ Na tojo nica nũmũrẽta faraõ su'ori da'rase dutiri masãrẽ, tojo nicã Israe curuacjãrã narẽ dutituriarãrẽ a'tirowũ'ticũ niwĩ:

⁷ —Mũsã Israe curuacjãrãrẽ na wi'seri weerã yeese kujirire weedutirã, tábutire o'otĩcã'ña majã. Na basu wa'a weetjãrã tábutire miirã

wa'ato. ⁸ Toduporo na wi'seri weerã yee'que cujiri wee'carocã'rota weeato tja. Ne ni'cã cuji duoticã'to. Na nijisijarã bajuróma a'tiro caricũma: “Te'a, marĩ wiogu Õ'acũrẽ e'catipeorã, wa'icurãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeorã wa'arã”, nima. ⁹ Narẽ nemorõ tutuaro da'ranemocã weeya. Tojo weese me'rã narẽ nisoo weresere wãcũsome, nicãrã niwã.

¹⁰ Tojo weerã sũ'ori da'rase dutiri masã, tojo nicã Israe curuacjãrã narẽ dutituriarã Israe curuacjãrã wiorã tiropũ masãrẽ weredutirã wa'acãrã niwã:

—Faraõ mũsãrẽ ni'cãcã me'rã ne tábutire o'onemodutitiãmi. ¹¹ Ni'cãrõacãrẽ mũsã basuta tere mũsã no'o bocaro a'masijarã wa'arãsa'a. Tojo weemirã, toduporo mũsã yee'que cujirinũcũta yeerãsa'a tja. Ne duosome, nicãrã niwã.

¹² Tere tũ'orã, Israe curuacjãrã nipe'tiro Egiptopũ tábutire a'marã wa'acãrã niwã.

¹³ Faraõ sũ'ori da'rase dutiri masã, nipe'tise nũmũrĩ masãrẽ na toduporo o'o'que cujiricã'rõta o'oduticãrã niwã. ¹⁴ Tojo nicã Egiptocjãrãta Israe curuacjãrã narẽ dutituriarãrẽ paamũjã, a'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro weerã mũsã ñamica'a, ni'cãcã quẽ'rãrẽ toduporopũ mũsã wee'carocã'rõta te cujirire weerã ãmũejaweti? nicãrã niwã.

¹⁵ Israe curuacjãrã narẽ dutituriarã pe'e faraõ tiropũ cũrẽ a'tiro ni wererã wa'acãrã niwã:

—Wiogu, ãsã mũ'urẽ da'raco'terãrẽ ¿de'ro weegũ tojo ña'arõ weeti? ¹⁶ Mũ'ũ yarã sũ'ori da'rase dutiri masã ãsãrẽ tábutire o'otima. Tere o'otimirã, “Ticũse cujiri weeya”, nima. Tojo nicã,

ũsãrẽ paama. Ũsã mejẽta bu'iriti'i. Wiogu, mu'u yarã da'rase dutiri masã bu'iritima, nicãrã niwã.

¹⁷ Faraõ pe'e narẽ yu'ticu niwĩ:

—Mũsã nijĩsijarã ni'i. Tojo weerã a'tiro ninu'cũ'u: “Ũsã wiogu Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ, ãjũamorõpeorã wa'acã du'uo'oya”, ni'i. ¹⁸ Da'rarã wa'aya majã. Mũsãrẽ tábuti o'otimicã, todũporo mũsã yee'que kujiricã'rõta yeeya, nicũ niwĩ.

¹⁹ Israe curuacjãrã narẽ duituriarã faraõ “Ticũse kujirita yeeya” nicã tu'orã, diasa'ro tu'oña'cãrã niwã. ²⁰ Na faraõ tiropũ ní'cãrã wijaarã, Moisére, Aarõrẽ narẽ co'te'cãrãrẽ bo-caejacãrã niwã. ²¹ Narẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Õ'acũ mũsã weepetiye'quere ã'a, mũsãrẽ bu'iri da'reato. Faraõ, tojo nicã ãpẽrã cũrẽ su'ori da'rase dutiri masã ũsãrẽ ña'arõ ã'atu'tima. Mũsã basuta cũrẽ di'pji o'o, ũsãrẽ wẽjẽdutorã weronojõ weepã. Tojo weerã mũsãta bu'iriti'i, nicãrã niwã.

²² Na tojo nicã tu'ogu, Moisé Õ'acũrẽ a'tiro ni ñubue, sãrĩcu niwĩ:

—Wiogu, ¿de'ro weegu mu'u ã'rã masãrẽ ña'arõ weeti? ¿De'ro weedutigu yu'ure a'topũ a'tidutiati? ²³ Mu'u ye cjasere yu'u faraõ me'rã ucũnu'cãca nũmu me'rã, cũ mu'u yarã masãrẽ nemorõ ña'arõ weenu'cũcã'mi. Mu'u pe'e mu'u yarã masãrẽ ne yu'rũweticã weewe'e, nicũ niwĩ.

6

¹ Moisé Õ'acũrẽ sãrĩca be'ro Õ'acũ a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Ni'cārōacā mʉ'u yu'u faraōrē weeatjere ĩ'agūsa'a. Yu'u tutuase me'rā narē wijacā weeguti. Yu'u tutuasere ĩ'agū, Egiptopu nirārē wijadutigusami, nicu niwī Ō'acū.

2 Ō'acū apetero Moisére ucūgū, a'tiro nicu niwī:

—Yu'u Ō'acū, musā wiogu ni'i. 3 Abrahārē, Isaare, Jacore ucūgū, “Ō'acū tutuayur'runu'cāgū ni'i”, ni werewu. Tojo nimigū, yu'u wāme waro pe'ere werebajurētiwu. Yu'uta ni'i Ō'acū musā wiogu niwūaguta. 4 Apeyema tja, “Musā pārāmerā nituriarārē Canaá di'tare o'oguti” ni, na me'rā apowu. Na ti di'tare apesecjārā weronojō nini'wā yujupu. 5 Ni'cārōacārē Israe curuacjārā pi'eticā ĩ'agū, Egiptocjārā narē uputu da'raduticā ĩ'agū, yu'u na ñecūsūmua nituriarā me'rā apo'quere wācū'u. 6 Tojo weegu Israe curuacjārārē a'tiro ni wereya: “Yu'u Ō'acū, musā wiogu, musā Egiptocjārā dutise doca nirārē na tutuaro da'radutipesere wijata'aguti. Yu'u tutuaro me'rā, Egiptocjārārē bu'iri da're, musārē yu'rūweticā weeguti. 7 Musā, yarā masā nirāsa'a. Yu'u Ō'acū, musā wiogu nigūsa'a. Tojo weese me'rā musā yu'ure 'Ō'acū, ūsā wiogu nimi', nirāsa'a. 'Cūta ūsārē Egiptocjārā dutise doca ní'cārārē wijacā weeamī; na tutuaro me'rā da'radutipesere wijata'amī', nirāsa'a. 8 Yu'u Abrahārē, Isaare, Jacore o'oguti níca di'tapu musārē miagūsa'a. Te musā ye di'ta nido-jarosa'a. Yu'u Ō'acū, musā wiogu ni'i”, nicu niwī.

⁹ Moisé a'tere Israe curuacjārārē wereturiacu niwī. Ʋp̄utu Egiptocjārā narē da'radutipeyucā, bujaweti, wācūtutuadu'ucārā niwā. Tojo weerā Moisé narē ní'quere yu'titicārā niwā. ¹⁰ Tere ĩ'agū, Ō'acū Moisére nicu niwī:

¹¹ —Faraō tiropu wa'aya. Wa'a, cūrē Israe curuacjārārē ti di'tapu nirārē wijadutiya.

¹² Moisé pe'e Ō'acūrē a'tiro yu'ticu niwī:
—Israe curuacjārā yu'ure ne cārō yu'titima. Nemorō faraō pūrīcā yu'titisi. Yu'u ucūgū ne me'rītisa'a, nicu niwī.

¹³ Tere tu'ogu, Ō'acū Moisére, Aarōrē Israe curuacjārārē, tojo nicā faraōrē a'tiro ni weredutigu o'ócū niwī tja:

—Ō'acū Israe curuacjārā Egiptopu nirārē ũsārē miwijdutiami, ni wereya, nicu niwī.

Aarō, Moisé ñecūsumma ye curaricjārā wāme ni'i

¹⁴ Israe curuacjārā masā ma'misumma ā'rā nicārā niwā:

Jacob macū Rubén, masā ma'mi nicu niwī. Cū pō'rā Hanoc, Falú, Hezrón, Carmi nicārā niwā. Ā'rā Rubén ya curuacjārā nicārā niwā.

¹⁵ Simeó pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Jemuel, Jamín, Ohad, Jaquín, Zohar, Saúl nicārā niwā. Cū Saúl cananeo di'tacjō macū nicu niwī. Ā'rā Simeó ya curuacjārā nicārā niwā.

¹⁶ Leví ciento treinta y siete cū'marī caticu niwī. Masā ma'mi me'rā nu'cā, téé nituogu me'rā cū pō'rā a'tiro wāmeticārā niwā: Gersón, Coat, Merari. ¹⁷ Gersón pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Libni, Simei. ¹⁸ Coat ciento treinta y tres

cũ'marĩ caticu niwĩ. Cũ pō'rã a'ticurã nicārã niwã: Amram, Izhar, Hebrō, Uziel. ¹⁹ Merari pō'rã a'ticurã nicārã niwã: Mahli, Musi nicārã niwã. Ā'rã Leví ya curuacjārã masã ma'mi me'rã ninu'cã, téé nituogu me'rã nicārã niwã.

²⁰ Amram cũ wãmeo Jocabed me'rã nūmoticu niwĩ. Na Aarō, Moisére pō'rãticārã niwã. Amram ciento treinta y siete cũ'marĩ caticu niwĩ.

²¹ Izhar pō'rã a'ticurã nicārã niwã: Coré, Nefeg, Zicri.

²² Uziel pō'rã a'ticurã nicārã niwã: Misael, Elzafán, Sitrí.

²³ Aarō Elisabet wãmetigore nūmoticu niwĩ. Co Aminadab macō Naasón* acabijo nico niwō. Na a'ticurã pō'rãticārã niwã: Nadab, Abihú, Eleazar, Itamar.

²⁴ Coré pō'rã a'ticurã nicārã niwã: Asir, Elcana, Abiasaf. Na Coré ya curuacjārã nicārã niwã.

²⁵ Ni'cũ Aarō macũ Eleazar, Futiel wãmetigu macō ni'cōrē nūmoticu niwĩ. Co Finees wãmetigure pō'rãtico niwō. Leví ya curuacjārã masã ma'mi me'rã nu'cã, téé nituogu me'rã nicārã niwã.

²⁶ Aarō, Moiséreta Ō'acũ Israe curuacjārãrē Egipto di'tapu ní'cārãrē sũ'ori miiwijaduticu niwĩ. Na ye curari me'rã tojo weeduticu niwĩ.

²⁷ Náta tja Israe curuacjārãrē Egiptopure miiwijarãti nírã, faraō me'rã ucũcārã niwã.

Ō'acũ Moisére, Aarōrē piji'que ni'i

* **6:23** 6.23 Naasón Aminadab macũ masã ma'mi nicu niwĩ. Num 1.7

28-29 Õ'acũ Egiptopu Moisé me'rã cũ ucũca nũmũrẽ, cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u Õ'acũ, musã wiogu ni'i. Nipe'tise yu'u mu'urẽ wereatjere faraõ, Egiptocjãrã wiogure wereapa.

³⁰ Moisé pe'e cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Wiogu, yu'uma yu'u ucũse ne, to wa'awe'e. Tojo weegu faraõ yu'u ucũsere ne yu'titigusami, nicu niwĩ Moisé.

7

¹ Moisé tojo nicã tu'ogu, Õ'acũ cãrẽ nicu niwĩ:

—Ĩ'aña majã. Mu'u faraõrẽ ucũcã, yu'u basu cãrẽ ucũgũ weronojõ tu'oña'gũsami. Mu'u ma'mi Aarõ pe'e mu'urẽ ucũbosagusami. ² Mu'u Aarõrẽ nipe'tise yu'u dutisere weregusa'a. Be'ro cũ pe'e faraõpũre Israe curuacjãrãrẽ ti di'tapu nirãrẽ wijadutigu ucũgũsami. ³⁻⁴ Yu'u pe'e cãrẽ musãrẽ yu'rũnu'cãcã weeguti. Peje apeyenojõ ĩ'a ucũasenojõrẽ Egiptopũre weeĩ'omicã, faraõ musã sãrĩsere yu'tisome. Egiptopũre yu'u tutuasere ĩ'ogãti. Queoro narẽ bu'iri da'regu, to Egiptopũ nirã yarã masãrẽ wijacã weeguti. ⁵ Egiptopũre yu'u tutuasere ĩ'óca be'ro, tojo nicã Israe curuacjãrãrẽ miwĩjãca be'ro, Egiptocjãrã yu'u wiogu ni'i nisere masĩrãsama, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁶ Moisé, Aarõ Õ'acũ cũ duti'caronojõta queoro weecãrã niwã. ⁷ Na faraõ me'rã ucũcaterore Moisé ochenta cũ'marĩ cũocũ niwĩ. Aarõ pe'e ochenta y tres cũ'marĩ cũocũ niwĩ.

Aarõ cũ tuacju queti ni'i

⁸ Õ'acũ Moisére, Aarõrẽ nicu niwĩ:

⁹ —Faraõ musãrẽ apeyenojõ weeĩ'oduticã, Aarõ cũ ya tuacjũre mii, nucũcãpũ faraõ tiro doquecũudutiya. Cũ tojo weecã, tigu tuacjũ añã dojorosa'a, nicu niwĩ.

¹⁰ Moisé, Aarõ, faraõ tiropũ cũ me'rã ucũrã wa'acãrã niwã. Õ'acũ duti'caronojõta weecãrã niwã. Aarõ cũ tuacjũre faraõ, tojo nicã cũrẽ da'raco'terã põtëorõpũ doquecũucũ niwĩ. Cũ tojo weecãta, tigu tuacjũ añã dojocarõ niwũ.

¹¹ Tojo weecã ï'agũ, faraõ pe'e cũ yarã masĩrĩ masãrẽ, tũ'oña'rĩ masãrẽ pijicũ niwĩ. Na quẽ'rã na masĩsere mejãrõta weecãrã niwã. ¹² Na ye tuasepagure nanũcũ doquecũucãrã niwã. Terapũnũcũ añã dojocarõ niwũ. Aarõ yagũ tuacjũ pe'e masĩrĩ masã, tũ'oña'rĩ masã yepagure ba'ape'ocã'carõ niwũ. ¹³ Tojo wa'amicã, faraõ pe'e Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãcũ niwĩ. Õ'acũ “Tojo wa'arosa'a” ní'caronojõta ne yũ'titicũ niwĩ.

Õ'acũ dí me'rã bu'iri da're'que ni'i

¹⁴ Moisé, Aarõ faraõ tiropũ wijáaca be'ro Õ'acũ Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Faraõ yũ'titi, ne Israe curuacjãrãrẽ wijacã weetimi. ¹⁵ Ñamiacã ñamicure, cũ diapũ bu'ari cura cũ me'rã ucũrã wa'aya. To dia sumutopũ co'teapa. Mũ'ũ yagũ tuacjũ añã dojocã wee'cũ me'rã wa'aya. ¹⁶ Topũ faraõrẽ a'tiro niña: “Õ'acũ, hebreo masã wiogũ, mũ'urẽ a'tiro nidutigu yũ'ure o'oami: ‘Yarã masãrẽ yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ yũ'ure e'catipeorã wa'acã, du'uo'oato', niami. Mũ'ũ pe'e ne

‘Jau’ niwe'e. ¹⁷ Tojo weegu Õ'acũ a'tiro ni-ami: ‘Ni'cārōacã me'rã yu'u wiogu nisere masĩgũsa'a', niami. Yu'u, Moisé, yagu tuacju me'rã acore paapo'ocã, aco dí dojorosa'a. ¹⁸ Wa'i wērĩrāsama. Te aco ũrĩse dojorosa'a. Tere yabirã, Egiptocjãrã ne sĩ'rĩsome”, Õ'acũ Moisére tojo ni wereduticũ niwĩ faraõrẽ.

¹⁹ Õ'acũ Moisére a'tiro ninemocũ niwĩ:

—Aarõrẽ a'tiro niña: “Nipe'tise maarĩrẽ, o'majã maarĩacãrẽ, tojo nicã ditararire, nipe'tise aco posetisenojõ Egiptopũ nisere mu'u yagu tuacju me'rã s̄oo, wējẽtuato. Tojo weecã, aco na yucũ co'ripũ nise, ũtã me'rã wee'queparũpũ nise dí dojorosa'a”, nicũ niwĩ.

²⁰ Moisé, Aarõ Õ'acũ duti'caronojõta weecãrã niwã. Aarõ cũ yagu tuacjure diapũ paapo'ocũ niwĩ. Faraõ, cũ docacjãrã ĩ'orõpũ tojo weecũ niwĩ. Tojo weecã, te aco dí dojocarõ niwũ.

²¹ Wa'i wērĩcãrã niwã. Aco ũrĩse tojacaro niwũ. Tojo weerã Egiptocjãrã masã ne te acore s̄rĩticãrã niwã. Nipe'tiro Egipto cjase aco dí dojope'tia wa'acaro niwũ.

²² Tojo wa'amicã, Egiptocjãrã tu'oña'rĩ masã na masĩse me'rã mejãrõta weecãrã niwã. Faraõ Õ'acũrẽ yu'runũ'cã, Õ'acũ cũ ní'caronojõta Moisé, Aarõ na nisere ne tu'oticũ niwĩ. ²³ Faraõ tu'oronojõ o'ogu, majãmitojaa, cũ ya wi'ipũ wa'a wa'acũ niwĩ. ²⁴ Nipe'tirã Egiptocjãrã aco añuse na waatje perire dia sumutopũ se'ecãrã niwã. Dia cjase pe'e ne s̄rĩrĩse mejẽta nicaro niwũ.

Õ'acũ oma me'rã bu'iri da're'que ni'i

25 Õ'acũ diare dí dojocã weéca be'ro ni'cã semana yu'rũcaro niwũ.

8

1 Titare Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Faraõ tiropu wa'a, cũrẽ a'tiro niña: “Õ'acũ a'tiro niami: ‘Yarã masãrẽ du'uo'oya. Na yu'ure ëjõpeorã wa'ato. 2 Mũ'u narẽ du'uwĩrõtĩcãma, oma me'rã nipe'tiro Egiptopure bu'iri da'regutĩ. 3 Diapure oma yu'rũmajãrãsama. Na mũ'u wioгу ni'rĩ wi'ipure sãjããrãsama. Mũ'u cãrĩrĩ tucũpũre, mũ'u cãrĩpesaropũre, mũ'u docacjãrã wiorã ye wi'seripũre, nipe'tirã mũ'u yarã masã nirõpũre sãjããrãsama. Mũ'u pã ũjũase wi'seripũre, tojo nicã pã tuumorẽse co'ripũre sãñarãsama. 4 Na oma mũ'u bu'ipu bu'pupejarãsama. Mũ'u docacjãrã wiorã bu'ipu, mũ'u yarã masã bu'ipu bu'pupejarãsama’”, nicu niwĩ.

5 Õ'acũ Moisére werenemocu niwĩ:

—Aarõrẽ cũ yagu tuacju me'rã nipe'tise maarĩrẽ, maarĩacãpũre, ditararipũre síoo, wẽjẽtuato. Cũ tojo weecã, oma tepu ni'cãrã majãa, Egipto di'tapũre mu'mua wa'arãsama.

6 Tere tu'ogu, Aarõ Egipto di'tapũ nise aco bu'ipu cũ tuacjũre síoo, wẽjẽtuocu niwĩ. Cũ tojo weecã, oma pãjãrã nipe'tiro ti di'tapũre tuuse'sa wa'acãrã niwã. 7 Tojo nimicã, tu'oña'rĩ masã, masĩrĩ masã quẽ'rã mejãrõta weecãrã niwã. Egipto di'tapũre oma bajuacã weecãrã niwã. 8 Tere ã'agũ, faraõ Moisére, Aarõrẽ pijidutio'ocu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Musã wiogu Õ'acūrē oma yu'u, tojo nicã yarã masã tiro nirārē pe'ticã weedutiya. Mu'u tojo weecã, mu'u yarã masārē wa'icurārē wējē, Õ'acūrē ũjũamorōpeodutigu du'uo'oguti, nicu niwĩ.

⁹ Moisé faraōrē yu'ticu niwĩ:

—¿De'ro nicã mu'urē, mu'u docacjārã wiorārē, mu'u yarã masārē sērĩbosacã uasari? Yu'u sērĩcã, oma mu'urē, mu'u ya wi'ipure marĩrāsama. Diapũ dia'cũ tojarāsama.

¹⁰ —Ñamiacãta sērĩbaque'oya, nicu niwĩ faraō.

Moisé pe'e cūrē yu'ticu niwĩ:

—Mu'u nírõnojõta wa'arosa'a. Te me'rã ne apĩ Õ'acũ ũsã wiogu weronjõ tutuagu marĩmi nisere masĩgũsa'a. ¹¹ Oma mu'u wiogu nirĩ wi'ipureta pe'tirāsama. Pe'ti, diapũ dia'cũ tojarāsama. Mu'urē, mu'u docacjārã wiorārē, mu'u yarã masārē caribonemosome, nicu niwĩ.

¹² Tu'ajanũ'cõ Moisé, Aarõ faraō ya wi'ipu ní'cārã wijaa wa'acārã niwã. Be'ro Moisé Õ'acūrē “Oma Faraōrē o'ó'cārãre pe'ticã weeya” ni, sērĩcu niwĩ. ¹³ Õ'acũ Moisé cũ sērĩ'caronjõta weecu niwĩ. Oma wi'seripu ní'cārã, wiaropũ ní'cārã, cãpũpu ní'cārã wērĩpe'tia wa'acārã niwã. ¹⁴ Masã na oma wērĩ'cārãrē see-neocũucārã niwã. Nipe'tiropũ ña'arõ ũrĩcaro niwũ. ¹⁵ Oma pe'ticã ĩ'amigũ, faraō na marĩcã ĩ'agũ, Õ'acūrē yu'rũnu'cãgũ, Moisé, Aarõ na ucũsere ne tu'osĩ'rĩticu niwĩ. Õ'acũ cũ ní'caronjõta wa'acaro niwũ.

Õ'acũ moarã dími'rĩrãcã me'rã bu'iri da're'que ni'i

¹⁶ Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Aarõrẽ cũ yagũ tuacjure síoo, nucũcãpũ di'tamarãrĩ nisere paacũudutiya. Tojo weecã, nipe'tiro Egiptopũre moarã dími'rĩrãcã pãjãrã bajuarãsama, nicu niwĩ.

¹⁷ Cũ duti'caronojõta weecãrã niwã. Aarõ cũ tuacjure síoo, nucũcãpũ paacũucu niwĩ. Cũ tojo weecãta, nipe'tise di'tamarãrĩ Egiptopũre moarã dími'rĩrãcã pãjãrã dojocãrã niwã. Na masãrẽ, wa'icũrãrẽ nu'rĩcãrã niwã. ¹⁸ Masĩrĩ masã, tũ'oña'rĩ masã quẽ'rã na wee'omasĩse me'rã moarã dími'rĩrãcã pãjãrãrẽ bajurẽsĩ'rĩcãrã nimiwã. Põtẽoticãrã niwã. Na moarã dími'rĩrãcã masãrẽ, wa'icũrãrẽ nu'rĩcãrã niwã.

¹⁹ Na tojo wee põtẽotirã, faraõrẽ nicãrã niwã:

—A'te Õ'acũ cũ tutuaro me'rã weese ni'i, nicãrã niwã.

Tojo wa'amicã, faraõ pe'e Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãgũ, na ucũsere ne tũ'oticu niwĩ. Õ'acũ cũ ní'caronojõta weecu niwĩ.

Õ'acũ nurũrũa me'rã bu'iri da're'que ni'i

²⁰ Be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Faraõ ñamiacã ñamicure diapũ bu'agusami. Tojo weerã mũsã maata wã'cã, cũrẽ a'tiro nirã wa'apa: “Õ'acũ a'tiro niami: ‘Yarã masãrẽ yũ'ure e'catipeorã wa'acã du'uo'oya. ²¹ Mũ'u narẽ du'uo'oticãma, mũ'ũrẽ, mũ'ũ docacjãrã wiorãrẽ, mũ'ũ yarã masãrẽ, mũsã ye wi'seripũre nurũrũarẽ o'óguti. Egiptocjãrã ye wi'seripũ nurũrũa mu'mua wa'arãsama. Mejãrõta

nucũcãpũ quẽ'rãrẽ mu'murãsama. ²² Tojo wa'ari curare Gosén di'ta pe'ema, yarã masã na nirõrẽ ne ni'cũ nurũrũ marĩgũsami. Mũ'u faraõ, te me'rã yũ'u Õ'acũ, a'ti di'tapũ nisere masĩgũsa'a. ²³ A'tiro weecã, yarã masãrẽ, mũ'u yarã me'rã ducawaasere masĩgũsa'a. A'te yũ'u tojo nise ñamiacãta tojo wa'arosa'a', niami Õ'acũ", ni werecũ niwĩ Moisé.

²⁴ Cũ ní'caronojõta wa'acaro niwũ. Faraõ ya wi'ipũre, tojo nicã cũ docacjãrã wiorã ye wi'seripũre nurũrũa pãjãrã waro añurõ na'itĩ'arõ tuusãjãacãrã niwã. Nipe'tiro Egiptocjãrã na nirõpũre tojo wa'acaro niwũ. Na nurũrũa pãjãrã niyũ'rũarã, ti di'tare añurõ mu'muyũ'rũa, dojorẽbutiacãrã niwã.

²⁵ Tojo wa'acã, faraõ Moisére, Aarõrẽ pijidutio'ocũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

—Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ, ãjũamorõpeorã wa'aya. Mejõ a'ti di'tapũre wijaticã'ña.

²⁶ Moisé cãrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Ne queoro nitirocoro. Æsã wiogũ Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeorã, Egiptocjãrã pe'ema na wa'icũrã na ëjõpeorã wiori nima. Tojo weerã na Egiptocjãrã ãsã wa'icũrã na ëjõpeorãrẽ ãjũamorõpeocã ã'arã, ãsãrẽ ãtãperi me'rã doquewẽjẽbosama. ²⁷ Æsã ã'tia nũmũ wa'aro, yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ wa'arãsa'a. Topũ Õ'acũ ãsã wiogũre cũ duti'caronojõta wa'icũrãrẽ wẽjẽ, ãjũamorõpeorãsa'a, nicũ niwĩ.

²⁸ Tere tũ'ogũ, faraõ nicũ niwĩ:

—To pūrīcārē masā marīrōpū wa'aya. Topū masā wioḡū Õ'acūrē wa'icūrārē wējē, ũjũamorōpeoya. Yoaropū waro wa'aticā'ña. Yū'u quē'rārē sērībosapa, nicū niwī.

²⁹ Moisé cūrē yū'ticū niwī:

—Maata a'to ní'cū wijaaguta, Õ'acū yū'u wioḡure sērīḡūti. Ñamiacāta nurūrūa mu'u tiropure, mu'u docacjārā wiorā tiropure, mu'u yarā masā tiropure marīrāsama. Mu'u “A'tiro weegūti” ni weecā, tojo nicā Israe curuacjārārē, Õ'acū ũsā wioḡure wa'icūrārē wējē ũjũamorōpeodutigū du'uo'ocā, tojo wa'arosa'a, nicū niwī Moisé.

³⁰ Moisé faraō ya wi'ipū ní'cū cū wijáaca be'roacāta Õ'acūrē sērīcū niwī. ³¹ Õ'acū Moisé cū sērī'caronojōta weecū niwī. Nurūrūa faraō tiropū, cū docacjārā wiorā tiropū, cū yarā masā tiropū ní'cārā wijaape'tia wa'acārā niwā. ³² Na pe'ticā ĩ'amigū, faraō Õ'acūrē yū'rūnū'cāḡū, Israe curuacjārārē du'uo'oticū niwī tja.

9

Õ'acū wa'icūrā ecarārē bu'iri da'reḡū wērīcā wee'que nī'i

¹ Õ'acū Moisére a'tiro nicū niwī:

—Faraō tiropū wa'a, a'tiro niña: “Õ'acū, hebreo masā wioḡū, a'tiro niami: ‘Yarā masārē yū'ure e'catipeorā wa'acā du'uo'oya. ² Mu'u du'uo'oronojō o'ogū, narē du'uticā, ³ Õ'acū cū tutuasere ĩ'ogū, mu'u yarā wa'icūrā cāpūpū nirārē bu'iri da'reḡusami. Narē duti pūrīse waro wā'cārōsa'a. Cabayua, burroa, cameyoa, wecua,

oveja wērīrāsama. ⁴ Ō'acū Egiptocjārā yarā wa'icūrārē wērīcā weegusami. Israe curuacjārā yarā pe'ea ne ni'cū wērīsome'”, nicu niwī.

⁵ Ō'acū cū bu'iri da'reatji numurē cūtojacu niwī. A'tiro niami:

—Ŋamiacā tere tojo weeguti, niami.

⁶ Ape numu cū tojo ni'quere weecu niwī. Nipe'tirā wa'icūrā Egiptocjārā yarā wērīpe'tia wa'acārā niwā. Israe curuacjārā yarā pe'e ne ni'cū wērīticu niwī. ⁷ Faraō Israe curuacjārā yarā wa'icūrārē ī'adutigū o'ócū niwī. Na yarā ne ni'cū wa'icū wērīticu niwī. Tojo wa'acā ī'amigū, Ō'acūrē yu'rūnu'cāgū, Israe curuacjārārē ne du'uo'oticu niwī.

Ō'acū bipisepa me'rā bu'iri da're'que ni'i

⁸ Ō'acū Egiptocjārā yarā wa'icūrārē bu'iri da'rēca be'ro Moisére, Aarōrē nicu niwī:

—Pā na ūjūarō cjase nujārē ni'cā omocā ejat-
uaro ōrēmiiña. Moisé faraō ī'orō ū'muarōpu
tere doquestemorōato. ⁹ Te nujā añuse marārī
tojarosa'a. Nipe'tiro Egipto di'tapure se'sa
wa'arosa'a. Se'sa, masārē, wa'icūrārē bipisepa
wa'acā weerosa'a, nicu niwī Ō'acū.

¹⁰ Tojo weerā Moisé, Aarō pā ūjūarō cjase
nujārē mii, faraō tiropu cū me'rā ucūrā wa'acārā
niwā. Topu Moisé te nujārē doquestemorōcu
niwī. Cū tojo weecā, masārē, wa'icūrārē
na upu nipe'tiropu bipisepa wa'acaro niwū.

¹¹ Egiptocjārā masīrī masā, tū'oña'rī masā
quē'rā āpērā weronojōta bipisepa wa'ano'cārā
niwā. Tojo weerā Moisére ne pōtēoticārā
niwā. ¹² Ō'acūta faraōrē Moisére, Aarōrē

yu'rũnu'cãcã weecu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ Moisére ní'caronojõta Moisé, Aarõ na ucũsere ne yu'titicũ niwĩ.

Õ'acũ yũsuase aco peri bu'a'que peri paca me'rã bu'iri da're'que ni'i

¹³ Be'ro Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—Ñamiacã ñamicure wã'cã, faraõrẽ a'tiro nigũ wa'aya: “Õ'acũ, hebreo masã wiogu, a'tiro niami: ‘Yarã masãrẽ yu'ure e'catipeorã wa'acã du'uo'o'ya. ¹⁴ Ni'cãrõacãma mu'urẽ, mu'u docacjãrã wiorãrẽ, mu'u yarã masãrẽ upũtu waro bu'iri da'reguti. Te me'rã mu'u masĩgũsa'a ne apĩ a'ti di'tapure yu'u weronojõ nigũ marĩmi. ¹⁵ Yu'u tutuasere i'ogũ, ni'cãti me'rãta mu'urẽ, mu'u yarã masãrẽ bu'iri da're, wẽjẽpe'otojabopã. A'ti di'tapũ nimi'cãrã bajudutipe'tiatojabopã. ¹⁶ Mu'urẽ yu'u tutuasere i'ato nigũ, wẽjẽtiwũ. Tojo nicã masã nipe'tise di'tacjãrã yu'ure masĩato nigũ, tojo weewũ. ¹⁷ Tojo weemicã, mu'u pe'e yarã masãrẽ cã'mota'agu, ne du'uo'owe'e. ¹⁸ Mu'urẽ a'tiro weeguti. Ñamiacã a'ti orata yũsuase aco peri bu'a'que peri paca burucã weeguti. Ne ni'cãti Egíptopure tojo wa'ati'quere wa'acã weeguti. ¹⁹ Tojo weegu mu'u yarã wa'icũrãrẽ mejẽcã wa'ari nigũ, añurõ nũrõña. Tojo nicã, nipe'tise mu'u cãpũpũ cũosere nũrõpe'o'ya. Te yũsuase aco peri bu'a'que peri paca burupejaro, masãrẽ, wa'icũrãrẽ wi'i po'peapũ nitirãrẽ wẽjẽpe'orosa'a,” nicũ niwĩ Õ'acũ.

20 Ni'cārērã faraõ docacjārã wiorã tere tũ'oyurã, uicārã niwã. Tojo weerã narẽ da'rawã'ñaco'terãrẽ, wa'icũrãrẽ wi'i po'peapũ cũucãrã niwã. 21 Āpērã pe'e tere wiopesase me'rã tũ'oticãrã niwã. Tojo weerã narẽ da'rawã'ñaco'terãrẽ, wa'icũrãrẽ cãpũpũ cũucãrã niwã.

22 Be'ro Ō'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—Mũ'ũ ya omocãrẽ Ʃ'mũarõpũ sĩomorõña. Mũ'ũ tojo weecã, nipe'tiro Egiptopũre yũsuase aco peri bũ'a'que peri paca bũrũrosa'a. Te peri masãrẽ, wa'icũrãrẽ, yucũpagũre, cãpũpũ ote'quere nipe'tiro Egiptopũ nisere bũrũpejarosa'a, nicũ niwĩ.

23 Moisé cũ ya omocãrẽ Ʃ'mũarõpũ sĩomorõcũ niwĩ. Cũ tojo weecã, Ō'acũ bũpo paase, ya'base o'ócũ niwĩ. Tojo nicã yũsuase aco peri bũ'a'que peri paca di'tapũre bũrũcã weecũ niwĩ. Nipe'tiro Egiptopũre te peri bũrũ, tuuse'sanũ'cãcaro niwũ. 24 Bũpo ya'ba, yũsuase aco peri bũ'a'que peri paca ne tojanũ'cãrõ marĩrõ bũrũnu'cũcaro niwũ. Egiptopũre ne ni'cãti tocã'rõ tutuaro bũrũticaro niwũ. 25 Te peri paca nipe'tiro Egiptopũre topũ nisere mũtõdijocã'caro niwũ. Masãrẽ, wa'icũrãrẽ, yucũpagũre, otesere tojo weecaro niwũ. Tojo nicã, topũ nise nipe'tise yucũpagũre doquewi'redijocã'caro niwũ. 26 Tojo wa'amicã, Gosén di'ta pe'ema Israe curuacjārã tírore ne ni'cã pe bũrũticaro niwũ.

27 Tojo wa'acã ĩ'agũ, faraõ Moisére, Aarõrẽ pijidutio'ocũ niwĩ. Narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'u ña'arõ weepã. Yũ'uta bu'iriti'i. Tojo nicã yũ'amasã quẽ'rã bu'iritima. Õ'acũ pũrĩcã bu'iri moomi. ²⁸ Uputu waro bupo paase, yusuase aco peri bu'a'que peri paca burusere tu'oña'toja'a. Põtẽotisa'a. Tojo weegu musãrẽ du'uwiãrõgũti majã. Musã Õ'acũrẽ ùsã ye cjasere sẽribosaya. Yũ'u musãrẽ du'uo'oguti, nicu niwĩ faraõ.

²⁹ Moisé cãrẽ yũ'ticu niwĩ:

—Maata a'ti macãpũre wijagu, Õ'acũrẽ sẽrĩ ñubuegu, ya omocãrẽ sïomorõgũti. Tojo weecã, aco bu'a'que peri paca burunemosome. Bupo paanemosome. Te me'rã nipe'tiro a'ti nucũcã “Õ'acũ ye ni'i” nisere masĩrãsa'a. ³⁰ Yũ'u pe'e mũ'u weesetisere añurõ masĩ'i. Mũ'u, tojo nicã mũ'u docacjãrã wiorã, Õ'acũ yũ'u wiogure ne wiopesase me'rã tu'oña'we'e, nicu niwĩ Moisé.

³¹ Cebada pupiropu weecaro nimiwũ. Lino pe'e o'oro weecaro nimiwũ. Tojo weero na ote'quere añurõ doquemutõcã'caro niwũ.

³² Trigo, centenoa pũrĩcã be'ropu pupisa'a. Tojo weero tea mejẽcã wa'aticaro niwũ.

³³ Moisé faraõ tiropu ní'cu ti macãpu wijagu, cã ye omocãrĩrẽ sïomorõ, Õ'acũrẽ sẽrĩcu niwĩ. Cũ tojo weeri curata maata aco bu'a'que peri paca burũdu'ucaro niwũ. Tojo nicã acoro pejadu'ucaro niwũ. Bupo quẽ'rã paadu'ucu niwĩ. ³⁴ Tojo wa'acã ï'amigũ, faraõ Õ'acũrẽ yũ'rũnu'cãcu niwĩ. Cũ docacjãrã wiorã quẽ'rã mejãrõta yũ'rũnu'cãrã niwã. ³⁵ Õ'acũ Moisé me'rã toduporopu ní'caronojõta faraõ Israe curuacjãrãrẽ ne du'uo'oticu niwĩ.

10

Õ'acũ mæ'mærwĩ'ia me'rã bu'iri da're'que ni'i

¹ Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Faraõ me'rã ucũgũ wa'aya. Yu'uta cũrẽ, tojo nicã cũ docacjãrã wiorãrẽ mæ'urẽ yu'rũnu'cãcã weearu. Narẽ yu'u tutuase, ĩ'a ucũasenojõrẽ weeĩ'ogũti nígũ, tojo weearu. ² Tojo nicã, mæ'u põ'rãrẽ, mæ'u pãrãmerãrẽ yu'u Egiptocjãrãrẽ bu'iri da're'quere, ĩ'a ucũase weeĩ'o'quere were-turiato nígũ, tojo weearu. Tojo weerã “Yu'u Õ'acũ, mæsã wiogu ni'i” nisere masĩrãsa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

³ Cũ tojo níca be'ro Moisé, Aarõ faraõ me'rã ucũrã wa'acãrã niwã:

—Õ'acũ, hebreo masã wiogu mæ'urẽ a'tiro nidutiami: “Yu'u weesere ĩ'amigũ, yu'u dutiro ne weewe'e. Yarã masãrẽ yu'ure e'catipeorã wa'acã du'uo'oya. ⁴ Mæ'u du'uo'oticãma, ñamiacãta mæ'mærwĩ'ia a'ti di'tare a'ticã weegũti. ⁵ Tojo weerã mæ'mærwĩ'ia pãjãrã niyucã, di'ta ne bajusome. Aco bu'a'que peri paca buru, doquewẽjẽ du'a'quere ba'arãsama. Tojo nicã cãpũpu yucupagu nise pũrĩrẽ ba'ape'ocã'rãsama. ⁶ Mæ'u ya wi'ire, mæ'u docacjãrã wiorã ye wi'serire, nipe'tirã Egiptocjãrã ye wi'serire mu'mua wa'arãsama. Mæ'u ñecũsumua, mæ'u pacusumua na ninu'cãcaterore ĩ'ati'quere, téé ni'cãrõacãpu quẽ'rãrẽ mæsã ĩ'ati'quere ĩ'arãsa'a”, nicu niwĩ.

Tojo nitojaguta, Moisé majãminu'cã, faraõ ya wi'ire wijaa wa'acu niwĩ.

7 Tere tu'orã, faraõ docacjãrã wiorã cûrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro nicãpũ marĩrẽ ã'rĩ ña'arõ weedu'ugusari? Ô'acũ na wiogũre e'catipeorã wa'acã, narẽ du'uo'ocã'ña. Cũ marĩ ya di'tare dojorẽpe'otojami. ¿Mũ'ũ tere ĩ'aweti? nicãrã niwã.

8 Faraõ Moisére, Aarõrẽ pijiduticũ niwĩ. Narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Ô'acũ, musã wiogũre e'catipeorã wa'aya. Wereya. ¿Noa wa'arãsari musã me'rã?

9 Moisé yũ'ticũ niwĩ:

—Ësãpũma Ô'acũ ya bosenuũ pajiri bosenuũ nirõ wee'e. Tojo weerã wĩ'marã, ma'mapjia, bucũrã ũsã me'rã wa'arãsama. Tojo nicã ũsã yarã ovejare, wecũare miarãsa'a.

10 Faraõ cûrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Yũ'ũre musã numosãnumia, wĩ'marã me'rã du'uo'ogusami, ni wãcũmisa'a. Yũ'ũ narẽ ne du'uo'osome. Yũ'ũ ĩ'acã pe'ema, musã ña'arõ wãcũsere masĩno'o. ¹¹ Niwe'e. Musã ũaro weesome. Diacjũta Ô'acũrẽ e'catipeosĩ'rĩrã, mũũ dia'cũ wa'aya, nicũ niwĩ faraõ.

Tojo nitoja, faraõ Moisére, Aarõrẽ cũ tiro nirãrẽ cõ'awĩrõduticũ niwĩ.

12 Be'ro Ô'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—Mũ'mũrĩwi'ia bajuato nígũ, Egipto di'tare mũ'ũ omocãrẽ sĩoo, wẽjẽtuoya. Mũ'ũ tojo weecã, nipe'tiropũ se'sa wa'arãsama. Nipe'tise yũũuase aco peri bũ'a'que peri paca bũũ, doquewẽjẽ dũ'a'quere ba'ape'ocã'rãsama, nicũ niwĩ.

13 Moisé Egiptopure cũ tuacjure s̄oo, wējētuc̄u niwī. Õ'acũ ɯmuc̄o, ñami wī'rōrō mujīpũ m̄jātiro pe'e me'rã wēeona'ia, wēeobo'reacã weec̄u niwī. Ape n̄m̄u bo'reacã wī'rōrō wēeose me'rãta m̄'m̄urīwi'ia a'ticārã niwã. ¹⁴ Na ti di'tare nipe'tirop̄u tuuse'san̄cã wa'acārã niwã. Tod̄porop̄u ne ni'cãti ticurã p̄jārã m̄'m̄urīwi'ia marīcārã niwã. Be'rop̄u quē'rārē ĩ'ano'ña marīrāsama majã. ¹⁵ P̄jārã niyucã, di'ta ne bajuticar̄o niwũ. C̄p̄p̄u na ote'que d̄uca, tojo nicã yuc̄d̄uca aco bu'a'que peri bur̄u, doquewējē d̄u'a'quere nipe'tiro Egiptopure ba'ape'ocã'cārã niwã.

¹⁶ Tojo wa'acã ĩ'agũ, faraõ sojaro me'rã Moisére, Aarõrē pijidutiĵagũ, a'tiro nic̄u niwī:

—Õ'acũ m̄sã wiogure, tojo nicã m̄sārē ña'arõ weeas̄u. ¹⁷ Ni'cārõacã waroma yu'u ña'arõ wee'quere acobojoya. Õ'acūrē yu'ure s̄erībosaya ã'rã m̄'m̄urīwi'ia ña'arõ weerārē cõ'abosacã, nic̄u niwī faraõ.

¹⁸ Moisé ti wi'ip̄u ní'cu wijaa, faraõ s̄erīduti'caronojõ Õ'acūrē s̄erībosac̄u niwī.

¹⁹ Tojo weeḡu Õ'acũ wī'rō mujīpũ m̄jātiro pe'e a'ti'quere mujīpũ s̄jārō pe'e d̄ucayuc̄u niwī. Te wī'rō tutuaro me'rã m̄'m̄urīwi'iare Maa Sõ'arī maap̄u wēequeñocã weec̄u niwī. Tojo weecã, Egiptopure ne m̄'m̄urīwi'ia d̄s'aticārã niwã.

²⁰ Õ'acũ pe'e faraõrē Moisére yu'r̄n̄cãcã weec̄u niwī. Tojo weeḡu faraõ Israe curuacjārārē du'uo'otic̄u niwī.

Õ'acũ na'itĩ'ase me'rã bu'iri da're'que ni'i

21 Õ'acũ mu'murĩwi'ia me'rã bu'iri da'reca be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Nipe'tiro Egiptopure na'itĩ'ato nígũ, u'muarõ pe'e mu'u ya omocãrẽ sïomorõña. Uputu na'itĩ'arõ waro wa'ato, nicu niwĩ.

22 Moisé cũ ya omocãrẽ sïomorõca be'ro, i'tia namu Egiptopure uputu na'itĩ'acaro niwũ.

23 Tojo wa'ari curare ne ni'cũ Egiptopu nirã a'merĩ ĩ'ati, ne aperopu wa'amasĩticãrã niwã. Tojo wa'amicã, Israe curuacjãrã ye wi'seri pe'ea bo'reyu nicaro niwũ.

24 Tojo weegu faraõ Moisére pijiduti, a'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ musã wiogure e'catipeorã wa'aya. Musã namosãnumiarẽ, musã põ'rãrẽ miaña. Musã yarã oveja, wecu pe'ema a'to cũña, nicu niwĩ.

25 Moisé pe'e a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Niwe'e. Uã yarã wa'icurãrẽ du'uo'oya. Náta Õ'acũ uã wiogure e'catipeorã wẽjẽ, ãjũamorõpeojã nima. 26 Tojo weerã uã yarã wa'icurãrẽ miape'ocã'rãsa'a. Ne ni'cũrẽ cũusĩ'rĩtisa'a. Uã Õ'acũrẽ ãjũamorõpeojãrẽ beserãtirã uarãsa'a. Topu ejarã, uã Õ'acũrẽ ãjũamorõpeojãrẽ ñamarãnojõrẽ uarã uabosa'a, masĩtisa'a, nicu niwĩ.

27 Õ'acũ pe'e faraõrẽ cũrẽ yu'rũnũ'cãcã weecu niwĩ. Tojo weegu faraõ Israe curuacjãrãrẽ du'uo'oticu niwĩ. 28 Apeyema faraõ Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Wa'aya a'tore. Ne apaturi yu'u tiro a'titicã'ña. Apaturi yu'u tiro a'tigu, boa wa'agusa'a.

29 Cũ tojo nicã tu'ogu, Moisé faraõrẽ yu'ticu niwĩ:

—Añurõ wéégũ, tojo ni'i. Apaturi mu'urẽ ï'anemosome, nicũ niwĩ Moisé.

11

Õ'acũ masã ma'misumua wẽrĩse me'rã bu'iri da're'que ni'i

¹ Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—Ni'cãti faraõrẽ, tojo nicã Egiptocjãrã masãrẽ bu'iri da'retũogutigu wee'e majã. A'te be'ro faraõ masãrẽ du'uo'ogusami, du'uo'ogu pe'e. Mejõ nipe'tise masã ye me'rã cõ'awĩrõbutiagusami. ² Ni'cãrõacãrẽ Israe curuacjãrã umuarẽ, numiarẽ Egiptocjãrã na pu'to nirãrẽ uru, plata me'rã wee'quere sãrĩdutiya, nicũ niwĩ.

³ Õ'acũ Egiptocjãrãrẽ Israe curuacjãrãrẽ ï'a, e'caticã weecu niwĩ. Apeyema tja faraõ docacjãrã wiorã, tojo nicã ti di'tacjãrã Moisére wiopesase me'rã ï'acãrã niwã.

⁴ Moisé faraõrẽ nicũ niwĩ:

—A'tiro niami Õ'acũ: “Ñami deco nicã nipe'tiro Egiptopure sijagusa'a. ⁵ Yu'ũ to sijari curare nipe'tirã Egiptocjãrã põ'rã masã ma'misumua faraõ macũ cũrẽ wiogu sãjãducayuacju me'rã, téé cũrẽ da'raco'tego trigo ãrũagõ macũ, tojo nicã wa'icũrã bajuamu'tã'cãrã wẽrĩrãsama. ⁶ Tojo wa'acã, nipe'tiro Egiptopure caricũ utirãsama. Todũporopũ ne ni'cãti tocã'rõ utitiwã. Be'ropũ quẽ'rãrẽ ne apaturi tocã'rõ utisome majã”, niami. ⁷ Israe curuacjãrã wa'tero pe'ema ne ni'cũ masũrẽ, ne ni'cũ wa'icure

diayi tu'tisome. Tojo weese me'rã müsã Õ'acũ Egiptocjãrãrẽ, Israe curuacjãrãrẽ ducawaasere masĩrãsa'a. ⁸ Be'ro nipe'tirã mu'u doca wiorã nirã yu'u tiro a'ti, ejaque'atjãrã, “Wa'agusa'a nipe'tirã Israe curuacjãrã me'rã”, nirãsama. Na yu'ure tojo niticãma, yu'u wa'asome, nicu niwĩ Moisé.

Tojo nitoja, Moisé uase me'rã faraõ ya wi'ire wijaa wa'acũ niwĩ. ⁹ Be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Faraõ müsã sãrĩsere yu'tisome. Cũ o'óticãma, yu'u tutuasere weeĩ'onemono'rõsa'a Egipto di'tapure, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁰ Moisé, Aarõ me'rã Õ'acũ ní'caronojõta faraõrẽ peje weeĩ'onemocãrã niwã. Õ'acũ pe'e faraõrẽ narẽ yu'rũnu'cãcã weecu niwĩ. Tojo weegu faraõ Israe curuacjãrãrẽ du'uo'oticu niwĩ.

12

Israe curuacjãrã Egiptopure na wija'que ni'i

¹ Õ'acũ Moisére, Aarõrẽ Egiptopu nirãrẽ a'tiro ni werecu niwĩ:

² “A'ti mujĩpũ müsãrẽ mejõ nirĩ mujĩpũ mejõta nirõsa'a. A'ti cã'marẽ ne ninu'cãrĩ mujĩpũ nirõsa'a. ³ Nipe'tirã Israe curuacjãrãrẽ a'tiro ni wereya: ‘A'ti mujĩpũ diez nirĩ numu nicã, ni'cã wi'icjãrã ni'cũ oveja wĩ'magũrẽ o cabracãrẽ ñe'e cuoyuya. ⁴ Ni'cã wi'icjãrã pejetirã nicã “Cũ wa'icure ba'ape'otibosa'a” nĩrã, a'tiro weerãsa'a. Müsã ya wĩ'i pu'to nirĩ wi'icjãrãrẽ pijio, su'ori ba'arãsa'a. Müsã ba'aro ejatuario “Ticũrã masã nima” ni, eti ba'arãsa'a.

5 Cũ wa'icũ ni'cã cũ'ma cwoꝑũ, ʌmũ ne duti moogũ, cãmi marĩgũ niato. Cũ oveja wĩ'magũ o cabracã niato. 6 Cũ wa'icũre ñe'e, cwoyuya. Téé a'ti mujĩpũ catorce nirĩ nũmũpũ cwoťuorãsa'a. Mũsã nipe'tirã Israe curuacjãrã, ni'cã wi'icjãrã ñamica'a na'ique'ari cura wa'icũre wějẽrãsa'a. 7 Be'ro te díre mĩ, mũsã wa'icũre ba'ari wi'i sope sumutorire wa'rerãsa'a. 8 Ñamipũ te pecame'epũ pũo'que di'ire, tá sũ'ese me'rã morẽ'quere ba'arãsa'a. Tojo nicã pã bucuase me'rã morẽti'quere ba'arãsa'a. 9 Ne cã'rõ catise di'ire, ne do'a'que di'ire ba'aticã'ña. Wa'icũ cũ dũpoa, cũ dũ'pocãrĩ, cũ ʌ'tamisĩ nipe'tise me'rã pecame'epũ pũono'ato. 10 Tere ape nũmũpũ ba'arãti nĩrã, ne dũ'aticã'ña. Dũ'sacãma, mejõ ʌjũape'ocã'ña. 11 Su'ti, sapatu sãña, mũsã tuacjũre cwo, sojaro me'rã ba'arãsa'a. Yũ'u Ō'acũ Egiptopũre yũ'ruasere wãcũrĩ nũmũ ni'i. 12 Ti ñamita yũ'u nipe'tiro Egiptopũre yũ'ruagũsa'a. Tojo yũ'ruagũ, nipe'tirã Egiptocjãrã masã ma'misũmũarẽ wějẽgũsa'a. Tojo nicã na yarã ecarã ʌmũa bajuamũ'tã'cãrãrẽ wějẽgũsa'a. Nipe'tirã Egiptocjãrã ẽjõpeorãnojõrẽ bu'iri da'reguti. Yũ'u Ō'acũ, mũsã wiogũ weretojapũ.

13 ”Mũsã dí wa're'que wi'serire ĩ'agũ, “Israe curuacjãrã te wi'seripũ nima”, ni masĩgũsa'a. Tojo weegũ Egiptocjãrãrẽ wějẽgũ, te díre ĩ'agũ, diacjũ yũ'rua wa'agũsa'a. Ne ni'cũ mũsã wẽrĩsome. 14 A'ti nũmũrẽ mũsã wãcũsiruturãsa'a. Tere wãcũrã, ni'cã bosenuũmũ yũ'u Ō'acũrẽ weepeorãsa'a. Mũsã ti

bosenumurẽ weeporã, tojo weenu'cũcã'rãsa'a. Cũ'marĩnucũ musã, musã be'rocjãrã quẽ'rã ti bosenumurẽ weenu'cũcã'rãsama. A'te dutisere musãrẽ cõu'u. ¹⁵ Siete numurĩ pã bũcũase me'rã morẽti'quere ba'arãsa'a. Bosenumũ nũ'cãrĩ numũ me'rã musã ye wi'seripũre pã bũcũacã weesere ne cõtoticã'ña. No'o te siete numurĩrẽ pã bũcũase me'rã morẽ'quere ba'arãnojõ Israe curuacjãrã me'rã nimi'cãrã cõ'awĩrõno'rãsama. ¹⁶ Bosenumũ nũ'cãrĩ numũ musã nerẽ, yũ'ure e'catipeori numũ nirõsa'a. Yapatiri numũ quẽ'rãrẽ nerẽ, yũ'ure e'catipeori numũ nirõsa'a. Te numurĩrẽ ne da'raticã'ña. Ba'ase dia'cũrẽ do'acã, añurõsa'a. ¹⁷ Pã bũcũase me'rã morẽti'quere ba'ari bosenumurẽta musãrẽ nipe'tirã Egiptopũ ní'cãrãrẽ miiwijagũsa'a. Tojo weerã musã ti numurẽ bosenumũ weeporãsa'a. Cũ'marĩnucũ musã, musã be'rocjãrã quẽ'rã ti bosenumurẽ tojo weenu'cũcã'rãsa'a. Musãrẽ te dutisere cõu'u. ¹⁸ Nimũ'tãrĩ mujĩpũ pã bũcũase me'rã morẽti'quere ba'arãsa'a. Catorce nirĩ numũ ñamica'a me'rã ba'anũ'cã, téé veintiuno nirĩ numũ ti mujĩpũrẽta ñamica'apũ ba'atũorãsa'a. ¹⁹ Musã ye wi'seripũre siete numurĩ ne pã bũcũase me'rã morẽ'que marĩato. No'o ni'cũ pã bũcũase me'rã morẽ'quere ba'agũnojõ, Israe curuacjũ waro, o ape macãcũ Israe curuacjãrã me'rã nisetigũnojõ quẽ'rã cõ'awĩrõno'gũsami. ²⁰ Tere wãcũrã, musã pã bũcũase me'rã morẽ'quere ba'aticã'ña. Musã no'o nirõ ti bosenumũ nicã, pã bũcũase me'rã morẽ'que marĩrõ ba'aya'", ni wercũ niwĩ Ô'acũ.

²¹ Be'ro Moisé nipe'tirã Israe curuacjãrã

wiorārē pijidutio'ocū niwī. A'tiro nicū niwī: “Wa'aya. Wa'a, oveja wī'magūrē o cabracārē ñe'e, mūsā ya wi'icjārārē ecarātirā miitia. Miiti, Õ'acū Egiptopure yu'ruari nūmūrē ba'acjure wējēña. ²² Díre ni'cā pajopu cūña. Be'ro hisopo wāmetiri siti cja dūpu mii, te díre yosoya. Be'ro sope nipe'tiro sumutorire wa'reya. Bo'reati dūporo ne ni'cū mūsā ye wi'seripu ni'cārā wijaaticā'ña. Toputa tojacā'ña. ²³ Õ'acū Egiptocjārā masā ma'misumuarē wējēgū wa'agu, wi'serire yu'ruagu, sope sumutorire dí wa're'quere ĩ'agū, ti wi'ire diacjū yu'ruagusami. Tojo weegu Õ'acū cūrē wereco'tegu masārē wējēgūrē mūsā ye wi'serire sājācā cā'mota'agusami. ²⁴ A'te dutise cū'quere mūsā, mūsā pārāmerā nituriarā wiopesase me'rā cūonu'cūrāsa'a. Mūsā be'rocjārā quē'rārē a'te dutise ninu'cūcārōsa'a. ²⁵ Õ'acū cū ní'caronojōta cū mūsārē 'O'oguti' nica di'tapure sājāca be'ro a'ti bosenumūrē weenu'cūrāsa'a. ²⁶ Mūsā pō'rā mūsārē ‘¿A'ti bosenumu de'ro nisī'rīrō weeti?’ ni sērītiña'cā, ²⁷ mūsā a'tiro yu'tiya: ‘Õ'acūrē ējōpeorā, ā'rīnojō ovejare a'ti bosenumunojōrē wējēno'o. Õ'acū Egiptocjārā masā ma'misumuarē wējēcaterore cū Israe curuacjārā ye wi'seri pe'ere diacjū yu'ruacu niwī. A'tiro wéegu, marī acawererā Israe curuacjārārē yu'ruocu niwī, ni wereya”, nicū niwī Moisé.

Tere tū'orā, Israe curuacjārā Õ'acūrē e'catipeorā, paamu'rīque'acārā niwā.

²⁸ Be'ro nipe'tise Õ'acū Moisére, Aarōrē

weeduti'caronojōta weecārã niwã.

Egiptocjārã masã ma'misumua na wērĩ'que ni'i

²⁹ Ñami deco nicã, Õ'acũ nipe'tirã Egiptocjārã masã ma'misumuarẽ wějẽcũ niwĩ. Faraõ ti di'ta wiogũ macũ masã ma'mi me'rã wějẽnũ'cã, téé bu'iri da'reri wi'ipũ dujirã pō'rã masã ma'misumuarẽ wějẽtuocũ niwĩ. Tojo nicã wa'icũrã bajuamũ'tã'cãrãrẽ wějẽcũ niwĩ. ³⁰ Tojo wa'acã, faraõ, tojo nicã nipe'tirã cũ do-cacjārã wiorã, nipe'tirã Egiptocjārã ti ñamirẽ wã'cãpe'tia wa'acãrã niwã. Nipe'tiro Egiptopure bujawetirã uti, caricũcãrã niwã. Ne ni'cã wi'i masã ma'mi wērĩtiri wi'i du'saticaro niwũ. ³¹ Ti ñamita faraõ Moisére, Aarõrẽ pijidutio'ocũ niwĩ. Narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—A'tore yarã masã me'rã ninemoticã'ña. Wijaya. Mũsã, nipe'tirã Israe curuacjārã me'rã wa'aya. Mũsã ni'caronojōta mũsã wiogũ Õ'acũrẽ e'catipeorã wa'aya. ³² Mũsã ua'caronojōta mũsã yarã ovejare, wecuare miaña. Yũ'ure Õ'acũrẽ sērĩbosapa, nicũ niwĩ.

³³ Egiptocjārã Israe curuacjārãrẽ na ya di'tare sojaro me'rã wa'aduticãrã niwã. “Na maata wijaticãma, ùsã quẽ'rã wērĩpe'tia wa'abosa'a”, ni wãcũcãrã niwã. ³⁴ Tojo weerã Israe curuacjārã na pã weeatjere, bucuase marĩrõ miacãrã niwã. Te morẽse co'ripũ na ye su'ti caseri me'rã oma weetjĩarã wuacãrã niwã. ³⁵ Tojo nicã Moisé cũ duti'caronojōta Egiptocjārãrẽ uru me'rã wee'quere, plata me'rã wee'quere, tojo nicã su'tire sērĩcãrã niwã. ³⁶ Õ'acũ Egiptocjārãrẽ

apeyenojō tɬ'saro me'rã Israe curuacjārārē o'ocã weecu niwĩ. A'tiro weerã Egiptocjārārē na cɔomi'que wapatisenojōrē miape'ocãrã niwã.

Israe curuacjārã na Egiptore wija'que ni'i

³⁷ Israe curuacjārã Ramsés wāmetiri macāpɯ ní'cārã wija, Sucot wāmetiropɯ wa'acārã niwã. Ɛmɯa seiscientos mil wa'tero dɯ'pocã me'rã wa'acārã niwã. Numia, wĩ'marã ba'paqueoya marĩrō nicārã niwã. ³⁸ Na me'rã pājārã Israe curuacjārã nitirã, tojo nicã pājārã oveja, wecɯa wa'acārã niwã. ³⁹ Egiptocjārã Israe curuacjārārē sojaro me'rã wa'aduticārã niwã. Tojo weerã Israe curuacjārã na ba'atjere apoyuticārã niwã. Na pã weeatje bɯcɯase marĩrō na Egiptopɯ miiti'que me'rã opa caseri wee, pũ'oba'acārã niwã.*

⁴⁰ Na Israe curuacjārã cuatrocientos treinta cũ'marĩ Egiptopɯre nicārã niwã. ⁴¹ Ticɯse cũ'marĩ wa'ari nɯmɯrēta Egiptopɯre Ō'acũ yarã masã doce curari nirã wijape'ticārã niwã. ⁴² Ti ñamirē Ō'acũ narē añurō ĩ'anɯrũ co'tecu niwĩ. Egiptopɯ nirārē miwĩjaguti nígũ, tojo weecu niwĩ. Tojo weerã cũ'marĩnɯcũ Israe curuacjārã Ō'acũ ti ñamirē narē co'te'quere wãcũrã, cãrĩtibo'reasama.

13

O'mecurua, pecame'e ɯjũrĩ pō'rã me'rã Ō'acũ ma'arē ĩ'o'que ni'i

* **12:39** 12.39 Opa caseri wee, pũ'o, ajũperã weronojō weeba'acārã niwã.

17 Faraõ Israe curuacjãrãrẽ du'uwĩrõcaterore Õ'acũ narẽ filisteo masã nirĩ di'ta yu'rutẽrĩrĩ ma'apũ miaticũ niwĩ. Ti ma'a diacjũca ma'a nimicã, a'tiro wãcũcũ niwĩ: “Filisteo masã na me'rã a'mewẽjẽsĩ'rĩcã, na uirã, a'mewẽjẽrõnojõ o'orã, Egiptopũ dajatojabosama”, nicũ niwĩ.

18 Tojo weegũ Maa Sõ'arĩ maapũ wa'adutigũ, masã marĩrõ, yucũ marĩrõ nirĩ ma'a pe'e be'toawã'cãcã weecũ niwĩ. Israe curuacjãrã Egipto di'tare wijarã, surara a'mewẽjẽrã wa'arã weronojõ wijawã'cãcãrã niwã.

19 Moisé cũ José mijĩ ye õ'arĩ mejãrẽ miacũ niwĩ. Toduporopũ José Israe curuacjãrãrẽ tojo weeduticũ niwĩ. Titare José narẽ nicũ niwĩ:

“Õ'acũ musãrẽ diacjũta weetamugũ a'tigusami. Te tojo wa'acã, ye õ'arĩ mejãrẽ musã miaña. Õ'acũ wãme me'rã ‘Tojota weerãti’, niña”, nicũ niwĩ.

20 Israe curuacjãrã Sucore wija, téé Etam wãmetiro masã marĩrõ, yucũ marĩrõ sumu-topũ tojaque'acãrã niwã. 21 Õ'acũ na dũporo wa'ayucũ niwĩ. Æmucjore o'mepõ'rã me'rã narẽ

ma'a su'ori i'ogũ, ba'paticũ niwĩ. Ñami pe'ere ni'cã pecame'e ùjũrĩ põ'rã me'rã, narẽ s'oo, ba'paticũ niwĩ. Cũ tojo weecã, ñami, umuco wa'amujãcãrã niwã. 22 O'mepõ'rã pe'e umucore

na dũporo umutãcaro niwũ. Ñami pe'ema pecame'e ùjũrĩ põ'rã umutãcaro niwũ. Tojo dia'cũ wa'anucũcã'caro niwũ.

14

Israe curuacjãrã Maa Sõ'arĩ maajore pe'a'que

ni'i

¹ Israe curuacjārã Etãpũ nirĩ cura Õ'acũ Moisére a'tiro nicũ niwĩ:

² “Israe curuacjārãrẽ majãmitojatidutiya. Narẽ Pi-hahiroto wãmetiri macã põtëorõ, Baalzefón pu'topũ tojaque'adutiya. To Migdol, Maa Sõ'arĩ maa wa'tero toja'a. Na topũ maa sumutopũ na ye wi'seriacãrẽ bua, tojaque'ato. ³ Na tojo weecã, faraõ a'tiro wãcũgũsami: ‘Ã'rã Israe curuacjārã no'o apero wa'amasõtima. Na masã marĩrõ, yucũ marĩrõpu wisinu'cũbajaque'atima’, nigũsami. ⁴ Faraõrẽ yu'ure yu'rũnu'cãcã weeguti. Tojo weegu Israe curuacjārãrẽ ñe'esĩrĩgũ, sirutugusami. Cũ tojo weecã, yu'u pe'e cũrẽ, cũ yarã surarare docaque'acã weegu, yu'u tutuasere i'ogũti. Nipe'tirã Egiptocjārã tojo wa'acã i'arã, ‘Yu'u wiogu ni'i' nisere masĩrãsama”, nicũ niwĩ Õ'acũ. Israe curuacjārã cũ tojo duti'caronojõta weecãrã niwã.

⁵ Egiptocjũ wiogu na du'tiwija'que quetire tu'ogu, cũ, cũ docacjārã wiorã me'rã na wãcũ'quere mejẽcã ducayu, a'tiro nicãrã niwã: “¿Marĩ de'ro weerã Israe curuacjārãrẽ du'uo'omiapari? Na marĩrẽ da'raco'terã nimiamã”, nicãrã niwã. ⁶ Maata faraõ cũ a'mewẽjẽse cabayua wejesepawũ tũrũsepawũre apoduticũ niwĩ. Cũ yarã surara pãjãrã me'rã Israe curuacjārãrẽ sirutucũ niwĩ. ⁷ To wa'agu, seiscientopawũ, tũrũse añusepawũre miacũ niwĩ. Tojo nicã, nipe'tise Egipto cjase surara yepawũre miacũ niwĩ. Tepawũnucũ ni'cũ surara wiogu wa'acũ niwĩ. ⁸ Õ'acũ faraõrẽ

cūrē yu'rɨnu'cācā weecu niwī. Tojo weegu faraõ Israe curuacjārārē sirutucu niwī. Na pe'e wijarāpɨta uiro marīrō wijatojacārā niwā.

⁹ Egiptocjārā yarā surara du'pocā me'rā wa'arā, cabayua pesarā me'rā, na ye a'mewējēsepawu me'rā Israe curuacjārārē siruturā wa'acārā niwā. Narē Maa Sō'arī maa sumutopu tojaque'arārē emujácārā niwā. To Pi-hahiroṭ pu'topu Baal-zefón pōtēorōpu tojacārā niwā.

¹⁰ Israe curuacjārā faraõ, tojo nicā Egiptocjārā na pu'to a'ticā ĩ'arā, ucacārā niwā. Tojo weerā Ō'acūrē weetamuse uputu sērīcārā niwā.

¹¹ Moisére a'tiro nicārā niwā:

—¿Egiptopure masā wērīcā yaase peri marīrī? ¿Ûsārē topu ní'cārārē a'to masā marīrō, yucu marīrōpu wērīdutigu miitiri? ¿De'ro weeacju Egiptopu ní'cārārē a'topu miitiri? ¹² Ûsā Egiptopu nírā quē'rā mu'urē a'tereta ucūmiwū: “Ûsārē cariboticā'ña. Ûsā Egiptocjārārē da'rawā'ñaco'tecā, tojo ĩ'acā'ña,” nimiwū. Ni'cārōacāma masā marīrō, yucu marīrōpu ũsā wērīcā ña'a ni'i. Narē da'raco'terā ninu'cūcā nemorō añubopā, nicārā niwā.

¹³ Na tojo nicā, Moisé narē yu'ticu niwī:

—Musā uiticā'ña. Totá tojaque'aya. Ō'acū ni'cācā musārē yu'rɨoatjere ĩ'arāsa'a. Egiptocjārā musā ni'cācā ĩ'arārē ne apaturi ĩ'anemosome. ¹⁴ Ō'acū cū basu musārē a'mewējēbosagusami. Tojo weerā ne wācūque'titicā'ña, nicu niwī.

¹⁵ Be'ro Ō'acū Moisére nicu niwī:

—¿De'ro weegu yu'ure weetamuse sērīgũ car-
icũti? Israe curuacjārārē pijio, wa'adutiya.
16 Mu'u tuacjũre maajopũre sioña. Mu'u
tojo weecã, maa deco me'rã ducawatirosa'a.
Israe curuacjārã aco marĩ, bopori ma'apũ
pẽ'arāsama. 17 Yu'u pe'e Egiptocjārārē musārē
ña'arõ wãcũcã weeguti. Tojo weerã musārē
wējēsĩ'rĩrã siruturāsama. Na tojo weecã,
faraõrē, cũ yarã surarare, cũ ye tũrũsepawũre,
surara cabayua pesarārē yu'u tutuayũ'rũasere
ĩ'ogũsa'a. 18 Yu'u faraõrē, cũ ye tũrũsepawũre,
surara cabayua pesarārē docaque'acã wéeca
be'ro Egiptocjārã yu'ure “Diacjũta Õ'acũ wiogu
nimi”, ni masĩrāsama, nicu niwĩ Õ'acũ.

19 Cũ tojo ni ucũrĩ curata Õ'acũ cũ
basuta nimigũ, cũrē wereco'tegu weronojõ
upũsãjãnu'cã* na siro pe'e sirutunũ'cãcu niwĩ.
Tojo nicã o'mepõ'rã na dũporo u'mutãmi'caro
quẽ'rã na siro pe'e tja sirutunũ'cãcaro niwũ.
20 Tojo wee ti põ'rã Egiptocjārã surara, Israe
curuacjārã decore ejanũ'cãcaro niwũ. Ñamipũ
ti o'mepõ'rã Egiptocjārārē na'iatĩ'acã weecaro
niwũ. Israe curuacjārã pe'ema bo'reyucaro
niwũ. Tojo weerã Egiptocjārã ti ñamirē Israe
curuacjārārē ne ãmũticãrã niwã.

21 Moisé cũ ya omocãrē maajopũre sionu'cũcu
niwĩ. Cũ tojo weeri cura Õ'acũ mujĩpũ
majãtiro pe'e cjase wĩ'rõrē uputu wẽetuucã
weecu niwĩ. Te wĩ'rõ nipe'tiro ti ñamirē
wẽetuubo'reacaro niwũ. Tojo weero ti maajore

* 14:19 14.19 Ī'aña Gn 16.7 docapũ oja'quere.

puaperi ducawaticaro niwũ. A'tiro wee Õ'acũ ti maajore bopori ma'a wa'acã weecu niwĩ. ²² Di'ta boposãjãrõpu Israe curuacjãrã pẽ'acãrã niwã. Topure puã ta'tiajo aco ducawaano'caro niwũ. Bu'i pe'e ape tũ'rũjo, siro pe'e ape tũ'rũjo nicaro niwũ.

²³ Faraõ yarã surara, cã ye tũrũsepawu me'rã Israe curuacjãrã be'ro ti maajo decopu narẽ sirututuocãrã niwã. ²⁴ Bo'reati duporo Õ'acũ ãjũrĩ põ'rã, o'mecuruapu nígũ, Egiptocjãrã surarare ã'adijocu niwĩ. Tojo ã'adijotjãgũ, narẽ no'o uaro wa'ama'acã weecu niwĩ. ²⁵ Tojo nicã na ye tũrũsepawure tũrũsepa wetiwijacã weecu niwĩ. Tojo weerã umũnarõ wa'amasiticãrã niwã. Tere ã'arã, Egiptocjãrã a'tiro nicãrã niwã:

—jTe'a, Israe curuacjãrãrẽ tocã'rõta sirutudu'urã marĩ! Õ'acũ marĩrẽ ã'atu'tigũ, narẽ a'mewẽjẽbosagu weemi, nicãrã niwã.

²⁶ Be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Mu'u ya omocãrẽ ti maajopure sioña tja. Mu'u tojo weecã, aco ducawaanũ'cõmi'que Egiptocjãrã bu'ipu paamio, na ye tũrũsepawu, na surara cabayua bu'ipu ní'cãrãrẽ miope'orosa'a, nicu niwĩ.

²⁷ Tojo weegu Moisé cã ya omocãrẽ ti maajo bu'ipu sïocu niwĩ. Bo'reari cura mejãrõta ti maajo ní'caronojõta tojacaro niwũ. Na Egiptocjãrã du'tisĩ'rĩmirã, aco paamiono'cãrã niwã. Tojo wee Õ'acũ narẽ ti maapu miodi-jocu niwĩ. ²⁸ Tojo wa'acã, tũrũsepawu, surara cabayua pesa'cãrã, nipe'tirã surara, ti maajopu Israe curuacjãrãrẽ siruturã wa'ami'cãrã

mirĩpe'tia wa'acārã niwã. Ne ni'cũ faraõ yarã yu'rũwetiticārã niwã. ²⁹ Tojo wa'amicã, Israe curuacjārã pe'e ti maajore di'ta bo-posājārõpũ pẽ'acārã niwã. Aco pua ta'tiajo dũcawaano'carõpũ, ni'cārõ bu'i pe'e, apero siro pe'e nirõrẽ pẽ'acārã niwã.

³⁰ Ti nũmũ nicã, Õ'acũ Israe curuacjārã Egiptocjārã dutise doca ní'cārãrẽ yu'rũweticã weecu niwĩ. Israe curuacjārã Egiptocjārã wẽrĩ'cārã mejārãrẽ ti maa sumutõpũ cũñacã ã'acārã niwã.

³¹ Israe curuacjārã Õ'acũ cũ tutuayũ'rũase me'rã Egiptocjārãrẽ tojo docaque'acã weecã ã'arã, Õ'acũrẽ wiopesase me'rã ã'a, cũrẽ ãjõpeocārã niwã. Moisé, Õ'acũ dutisere da'raco'tegũ quẽ'rãrẽ ãjõpeocārã niwã.

15

Moisé Õ'acũrẽ basapeo'que ni'i

¹ Õ'acũ Egiptocjārãrẽ maajõpũ miope'ocã ã'arã, Moisé, tojo nicã Israe curuacjārã a'te basasere cũrẽ basapeocārã niwã:

“Õ'acũ añubutiaro cũ waparãrẽ docaque'acã weewĩ.

Cabayua pesa'cārãrẽ pajiri maajõpũ doqueñojã, mirĩdijacã weewĩ.

Tere wãcũgũ, cũrẽ basapeogũti.

² Õ'acũ yu'u wiõgũ yu'ũre tutuacã weemi.

Cũrẽ wãcũgũ, basapeo'o.

Cũta yu'ũre ã'atu'ti'cārãrẽ yu'ũre yu'rũweticã weemi.

Cũ, yu'u ãjõpeõgũ Õ'acũ nimi.

Cũrẽ basapeogũti.

Cũ yu'u pacu ãjõpeo'cu nimi.

Cũrẽ e'catipeoguti.

³ Õ'acũ a'mewẽjẽrĩ masũ tutuagu weronojõ nimi.

Cũrẽ 'Mu'u wioguta ni'i', nino'o.

⁴ Õ'acũ, faraõ ye tũrũsepawu, tojo nicã cũ yarã surarare Maa Sõ'arĩ maajopu mirĩdijacã weewĩ.

Cũ yarã wiorã a'mewẽjõtutuayu'rurã, Maa Sõ'arĩ maajopu mirĩ boawã.

⁵ Na dia po'peapu ãtãperi nucũrõ weronojõ di'adijawã.

Ti maa ã'cũarĩ maajo miidijawu.

⁶ Õ'acũ, yu'u wiogu, mu'u ya omocã diacjũcamocã me'rã mu'urẽ ã'atu'tigure wẽjẽpe'owu.

Ti omocã me'rãta mu'u tutuasere ã'ano'o.

⁷ Mu'u tutuayu'ruase me'rã, mu'u me'rã a'mewẽjẽrãrẽ mejõ nirã tojacã weewu.

Mu'u uase pecame'e ãjũrĩ põ'rã tá boposãjãsere ãjũarõ weronojõ narẽ pe'owu.

⁸ Mu'u ã'quẽa me'rã ejerimiquejo, acore ducawaa, puaperi tuuneocũuwũ.

Te pã'cõrĩ paca puaperi nu'cãejawu.

Maa decopu bu'aro weronojõ ne a'meña'ma'atiwu.

⁹ Mu'urẽ ã'atu'tigu pe'e a'tiro wãcũcu nimiwĩ:

'Narẽ sirutu, emugũti.

Yu'u na cuosere ã'ma, ducawaaguti.

Yu'u no'o miisĩ'rĩrõ miigũti.

Ya di'pjõjore mii, narẽ wẽjẽcõ'agũti', nicu nimiwĩ.

¹⁰ Mu'u pe'e putistegu weronojõ weewu.

Tojo weecã, ti maajo narẽ miocõ'awũ.

Na ti maajo ɯpɯtɯ wĩ'rõ wēetuuri cura cõme
nɯcũrõ weronojõ di'adijawã.

11 Wiogɯ, ne ni'cũ ãpērã ějõpeogɯnojo mɯ'urẽ
ni'cãrõwijimasĩtimi.

Nipe'tirã yɯ'rɯoro tutuayɯ'rɯnɯ'cã'a.

Ne ni'cũ mɯ'ɯ weronojõ ña'ase moogũ marĩmi.

Añuse, wiopesase weeĩ'ogũ ni'i.

Tojo weerã nipe'tirã masã mɯ'urẽ 'Añuyɯ'rɯami',
ni basapeoato.

12 Mɯ'ɯ ya diacjũcamocãrẽ síocã, dia mɯ'urẽ
ĩ'atu'tirãrẽ miimádija wa'awɯ.

18 Õ'acũ, ẽsã wiogɯ, mɯ'ɯ dutise
ninu'cũcã'rõsa'a", ni basapeocãrã niwã.

María basa'que ni'i

19 Faraõ ye a'mewējěse tũrũsepawɯ, cũ yarã
cabayuapɯ pesarã, tojo nicã surara, ti maajopɯre
na sãjãnɯ'cãwã'cãrĩ cura Õ'acũ na bu'ipɯ aco
burɯpeja, mirĩcã weecɯ niwĩ. Israe curuacjãrã
pe'e di'ta boporopɯ pẽ'a wa'acãrã niwã. 20 Be'ro
Aarõ ma'mio María, Õ'acũ yere weremɯ'tãgõ,
ni'cãrõ na basarã omocã me'rã paawɯarore
miico niwõ. Nipe'tirã ãpērã numia co be'ro
siruturã quẽ'rã tonojõ me'rã paarãta basacãrã
niwã. 21 Co pe'e narẽ sɯ'ori basaco niwõ:

“Õ'acũrẽ basapeoya.

Cũrẽ ĩ'atu'ti'cãrãrẽ docaque'acã weewĩ.

Dia pajiri maajopɯ, cabayuare, surara na bu'ipɯ
pesa'cãrãrẽ mirĩdijacã weewĩ”, ni basaco
niwõ.

Aco sũ'ese cjase queti ni'i

22 Moisé Israe curuacjārārē Maa Sō'arī maa-jopu ní'cārārē miiwijáca be'ro aperopu sū'ori miacu niwī. Na masā marīrō, yucu marīrō Shur wāmetiropu wa'acārā niwā. Topure i'tia numu sijacārā niwā. Ne aco bocaticārā niwā.

23 Na Mara wāmetiropu etarā, to cjase acore ne sī'rīmasīticārā niwā. Te aco sū'ese niyucā, tojo weecārā niwā. Tojo weerā tore Mara* wāmeyecārā niwā.

24 Aco añusenojō marīcā ĩ'arā, masā Moisére ña'arō ucūnu'cācārā niwā. Cūrē a'tiro ni sērītiña'cārā niwā: “¿Marī ñe'enojōrē sī'rīrāsari?” nicārā niwā.

25 Tere tu'ogu, Moisé Ō'acūrē weetamuse uputu sērīcu niwī. Cū pe'e ni'cā yucudupu ĩ'ocu niwī. Moisé ti dupure acopu doqueñocu niwī. Cū tojo weecāta, aco i'pitise wa'acaro niwā.

Ō'acū narē “¿Yū'u dutiro weerāsari?” nígu, tojo weecu niwī. Toputa ni'cā dutiro na añurō weesetiatjere cūucu niwī. 26 A'tiro nicu niwī: “Yū'u Ō'acū, musā wiogu ni'i. Musārē dutire yū'ruogu ni'i. Musā diacjūta yū'u dutisere yū'ticā, yū'u tu'sasenojōrē, yū'u dutise cūu'quere queoro weecā, yū'u Egiptocjārārē bu'iri da're'quenojōrē musārē ne cā'rō weesome”, nicu niwī Ō'acū.

27 Be'ro na yū'rua, Elim wāmetiropu etacārā niwā. Topure doce aco wijase peri nicaro niwā. Tojo nicā setenta ñorī nicaro niwā. Topure aco pu'toacā tojaque'acārā niwā.

* 15:23 15.23 Hebreo ye me'rā Mara “sū'ese” nisī'rīrō wee'e.

16

Õ'acũ ba'ase maná wãmetisere o'o'que ni'i

¹ Nipe'tirã Israe curuacjãrã Elim wãmetirore wijawã'cã, Sin wãmetiro masã marĩrõ, yucu marĩrõpũ etacãrã niwã. To Elim, Sinaí decopũ tojacaro niwũ. Titare Egiptore na wijáca be'ro nimũ'tãrĩ mujĩpũ be'ro cja mujĩpũ quince nirĩ nũmũ nicaro niwũ. ² Topũ masã marĩrõ, yucu marĩrõpũre na nipe'tirã Moisé, Aarõrẽ ña'arõ ũrũsãnũ'cãcãrã niwã. ³ A'tiro nicãrã niwã:

—Marĩrẽ Õ'acũ Egiptopũ wẽrĩcã weecã, añu nibopã. Topũre marĩ ba'ase wa'icũ di'i do'a'queparũ wa'tero dujimiwũ. Marĩ ba'asĩ'rĩrõ ejatuaro ba'a yapiwũ. Musã pe'e ũsã nipe'tirãrẽ masã marĩrõ, yucu marĩrõpũ ujuaboase me'rã wẽrĩdutirã, miitiwũ.

⁴ Na tojo ucũcã tũ'ogũ, Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—Yũ'u musãrẽ u'muse cjase ba'ase acoro pejaro weronojõ dijaticã weeguti. Masã umucorinucũ te ba'asere miirã wa'arãsama. Na ni'cã nũmũrẽ ba'atje ejatuaro seerãsama. Te me'rã “¿Noanojõ yũ'u duti'quere queoro weeti, noa yũ'rũnũ'cãti?” nímasĩgũsa'a. ⁵ Ni'cãmocuse nũmũrĩ be'ro cja nũmũrẽ, na pũa nũmũ ba'atjere seero weronojõ weeato, nicũ niwĩ Õ'acũ.

⁶ Tojo weerã Moisé, Aarõ Israe curuacjãrãrẽ werecãrã niwã:

—Ni'cãcã na'ique'ari cura musã marĩ wiogũ Õ'acũta musãrẽ Egiptopũ ní'cãrãrẽ miiwija'quere masĩrãsa'a. ⁷ Ñamiacã ñamicure

pe'ere Õ'acũ cã asistesere ï'arãsa'a. Mũsã cãrẽ ùrũsãsere tũ'oami. ¿De'ro weerã ùsãrẽ ùrũsãti? Ësã mejõ nirã ni'i, nicãrã niwã.

⁸ Moisé apeye narẽ ninemocũ niwĩ:

—Ñamica'a nicã Õ'acũ mũsã ba'atji di'irore o'ogũsami. Bo'reacãma mũsãrẽ peje ba'ase pã weronojõ nisere o'ogũsami. Mũsã cãrẽ ña'arõ ucũ, ùrũsãsere tũ'oami. Mũsã ùrũsãrã, ùsã mejõtare ña'arõ ucũrã weepũ. Õ'acũ pe'ere ña'arõ ucũrã weepũ. Ësã mejõ nirã ni'i.

⁹ Be'ro Moisé Aarõrẽ nicũ niwĩ:

—Nipe'tirã Israe curuacjãrãrẽ Õ'acũ ï'orõpũ a'tidutiya. Na ña'arõ ùrũsãsere tũ'oami, nicũ niwĩ Moisé.

¹⁰ Aarõ na me'rã ucũrĩ curata nipe'tirã Israe curuacjãrã masã marĩrõ, yucũ marĩrõpũ ï'aquejocãrã niwã. Wãcũña marĩrõ Õ'acũ asitese o'mecurua po'peapũ bajucaro niwũ.

¹¹ Õ'acũ Moisére a'tiro nicũ niwĩ:

¹² —Israe curuacjãrã na ña'arõ ùrũsãsere tũ'oapũ. Narẽ a'tiro ni wereya: “Na'ique'ari cura mũsã wa'icũ di'i ba'arãsa'a. Ñamiacã ñamicure pe'ere pã mũsã ba'asĩ'rĩrõ põtẽorõ ba'arãsa'a. Te me'rã mũsã ‘Yũ'ũ mũsã wioğũ Õ'acũ ni'i', nisere masĩrãsa'a”, niña, nicũ niwĩ.

¹³ Ti nũmũ ñamica'ata putuá weronojõ baturã pãjãrã na tiropũ dijatacãrã niwã. Na nirõpũre mu'mua wa'acãrã niwã. Ape nũmũ ñamicure nucũcãpũre ñocõa Ƴ'seco na nirõpũre cũñacaro niwũ. ¹⁴ Be'ro te ñocõa Ƴ'seco bopóca be'ro, te di'a dia'cũ bu'a bopoque'a'que masã marĩrõ, yucũ marĩrõpũre nucũcãpũ cũñacaro

niwũ. ¹⁵ Na Israe curuacjãrã tere ne ï'amasĩtirã, “¿Ñe'enojõ niti?”, ni a'merĩ sērĩtiña'cãrã niwã.

Moisé narẽ nicu niwĩ:

—A'te musã pã weeatje Õ'acũ cũ o'ose ni'i.

¹⁶ Õ'acũ musãrẽ a'tiro weedutiami: “Musãncũ musã ba'atjo ejatuario seeya. Musã ye wi'seripũ nirãncũ pua kilo cã'rõ seeya”, niami, ni werecu niwĩ Moisé.

¹⁷ Na cũ miiduti'caronojõta weecãrã niwã. Æpẽrã pajiro, ãpẽrã cã'rõacã seecãrã niwã. ¹⁸ Na see'quere queocã, peje see'cure yu'ruoticaro niwũ. Pejeti see'cãrã quẽ'rãrẽ queoro ejacaro niwũ. Du'saticaro niwũ. Nanucũ na ba'aro ejatuario seecãrã niwã.

¹⁹ Be'ro Moisé narẽ nicu niwĩ:

—Ne ni'cũ musã ape numu ba'atjere du'aticã'ña.

²⁰ Moisé tojo nimicã, ãpẽrã cũ ní'quere yu'rũnũ'cãcãrã niwã. “Ape numũru ba'arãti” nĩrã, du'acãrã niwã. Te na du'a'que becoa boa wa'a, ãrĩa wa'acaro niwĩ. Tere ï'agũ, Moisé na me'rã ua wa'acu niwĩ.

²¹ Be'ro umucorinucũ ñamicurere nipe'tirã na ba'aro ejatuario seeneocãrã niwã. Mujĩpũ asiro me'rã te acoape'tiacaro niwũ. ²² Ni'cãmocuse numũrĩ be'ro cja numũrẽ pua numu ba'atjere weronjõ seeneocãrã niwã. Ba'paritise kilo ni'cũ ba'atjere seeneocãrã niwã. Na tojo weecã ï'arã, Israe curuacjãrãrẽ sũ'ori nisetiri masã Moisé tiropu wa'a, cãrẽ werecãrã niwã. ²³ Na tere werecã tu'ogu, Moisé narẽ nicu niwĩ:

—Õ'acũ a'tiro dutiami: “Ñamiacã musã soatji numu nirõsa'a. Yu'ure wãcũ, e'catipeoatji

nũmũ musãrẽ cũu'u. Musã ba'ase do'asenojõrẽ ni'cãcã do'awe'ocã'ña. Musã ba'ase pũosenojõrẽ pũowe'ocã'ña. Musãrẽ ba'ase dũ'sacã, 'Ñamiacãpũ ba'arãti' nírã dũ'aya", niami Ô'acũ, nicũ niwĩ Moisé.

²⁴ Moisé narẽ duti'caronojõta na ba'adu'a'quere ape nũmũ ba'atjere dũ'acãrã niwã. Te ba'ase ne dojoti, ne becoa bo'oticoaro niwã. ²⁵ Be'ro Moisé narẽ nicũ niwĩ:

—Ni'cãcã musãrẽ soodutiri nũmũ, Ô'acũrẽ e'catipeori nũmũ ni'i. Tojo weerã tere ba'aya. Musã ni'cãcãrẽ cãpũpũre ne apeyenojõ ba'ase bocasome. ²⁶ Musã seis nũmũrĩrẽ ba'ase seene-orãsa'a. Siete nũmũrĩ wa'ari cura sauru, Ô'acũ soodutĩca nũmũ ni'i. Ti nũmũma ba'ase seese marĩrõsa'a, nicũ niwĩ.

²⁷ Moisé tojo nimicã, ti nũmũrẽta ni'cãrẽrã ba'ase seerã wa'acãrã nimiwã. Ne bocaticãrã niwã. ²⁸ Na tojo weecã ĩ'agũ, Ô'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—¿No'ocã'rõ yoacã musã yũ'u dutise, yũ'u bu'ese cũu'quere yũ'rũnũ'cãrãsari? ²⁹ A'tere masĩña. Yũ'u, musã wiogũ, musãrẽ soodutigũ, ni'cã nũmũ cũuapũ. Tojo weegũ seis nũmũ nirĩ nũmũrẽ pua nũmũ ba'asere o'oguti. Ape nũmũ pe'e musãrẽ soodutiri nũmũ nicã, nipe'tirã musã ye wi'seripũ tojayá. Ne wijaaticã'ña, nicũ niwĩ Ô'acũ.

³⁰ Tojo weerã siete nũmũ nirĩ nũmũrẽ soocãrã niwã.

³¹ Israe curuacjãrã na ba'ase seeneosere maná* wãme pisucãrã niwã. Te cilantro

* **16:31** 16.31 Maná nírõ, “¿Ñe'e niti?” nisĩ'rĩrõ wee'e. Jos 5.12

wāmetise cape weronojō butise peri bajucaro niwũ. Pũ'arō ɥsemeriseacã mumiaco me'rã wee'que weronojō i'pitime'rĩcã'caro niwũ.

³² Moisé narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ a'tiro weedutiami: “Pua kilo ejatuaro see, nũrõña. Tere musã pãrãmerã nituriarãpure musã masã marĩrõ, yucu marĩrõpu nícterore yu'u ba'ase o'o'quere ï'arãsama. Yu'u musãrẽ Egiptopu miiwijacã o'o'quere ï'arãsama”, niami, nicu niwĩ Moisé.

³³ Be'ro Moisé Aarõrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Ni'cãrũ miiti, tirupu pu kilo manárẽ miisãña.✱ Be'ro tere Õ'acũ ï'orõpu cũuña. Tere musã põ'rã, musã pãrãmerã nituriarã ï'ato nígũ, nũrõbosaya.

³⁴ Õ'acũ Moisére tojo weeduti'caronojõta, Aarõ Õ'acũ “Masã me'rã añurõ weeguti” ní'quere cuori acaro dũporo tirure nũrõdutigũ dũpocu niwĩ.

³⁵ Israe curuacjãrã cuarenta cũ'marĩ manárẽ ba'acãrã niwã. Canaá di'ta sumuto etarãpu tere ba'atucãrã niwã. Canaá na niatji di'ta nicaro niwũ.

17

Õ'acũ ɥtãgãpu aco wijacã wee'que ni'i

¹ Nipe'tirã Israe curuacjãrã masã marĩrõ, yucu marĩrõ, Sin wāmetiropu ní'cãrã wijawã'cãcãrã niwã. Õ'acũ cũ duti'caronojõta sajatiro wa'ame'rĩcã'cãrã niwã. Wa'a, Refidim wāmetiropu tojaque'acãrã niwã. Topure ne aco

✱ **16:33** 16.33 Heb 9.4

na s'ĩrise marĩcaro niwã. ² Tojo weerã Moisére uase me'rã, “Ûsãrẽ aco s'ĩrise o'oya”, nicãrã niwã.

Moisé pe'e “¿De'ro weerã yu'ure tojo ucũti? ¿De'ro weerã ‘¿Õ'acũ ãsãrẽ aco o'omasĩweti?', ni wãcũti?” ni yu'ticu niwĩ narẽ.

³ Na masã pe'e aco wuoyu'ruarã, Moisére tojo ãrũsãcãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro weeacju ãsã Egiptopu ni'cãrãrẽ mi-iwijari? ¿Mu'u ãsãrẽ, ãsã põ'rãrẽ, ãsã yarã wa'icũrãrẽ acowuose me'rã wẽjẽgũti nígũ, mi-iwijari?

⁴ Moisé tere tu'ogu, Õ'acũrẽ uputu sãrĩgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—¿Yu'u de'ro weegusari ã'rã masã me'rã? Cã'rõacã du'sa'a na ãtãperi me'rã yu'ure doque wẽjẽatjo, nicu niwĩ.

⁵ Tere tu'ogu, Õ'acũ cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Masã duporo yu'ruaya. Ni'cãrãrã wiorã Israe curuacjãrãrẽ su'ori nirãrẽ mu'urẽ ba'patidutigũ pijiaya. Tojo nicã tuacju, mu'u dia Nilore paapo'o'cure miiwã'cãña. ⁶ Yu'u mu'u duporo ãrũgũ Horeb wãmeticju pu'to ãtãgãpu nu'cũgũti. Mu'u tigare doteya. Mu'u dotecã, masã s'ĩrĩcã, aco wĩjarosa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

Moisé Israe curuacjãrã wiorã ã'orõpu Õ'acũ weeduti'caronojõta dotecu niwĩ. ⁷ Cã tojo wee'caropu Israe curuacjãrã na Moisé me'rã a'pepũrĩca be'ro niyucã, Meriba wãme õ'ocu niwĩ. Tojo nicã toreta Masah wãme õ'ocu niwĩ. Masã Õ'acũrẽ “¿Diacjũta Õ'acũ marĩ me'rã niti o

niwetine?” níca be'ro niyucã, tojo wãme õ'ocũ niwĩ.

Amaleca masã me'rã a'mewējẽ'que ni'i

⁸ Surara amaleca masã wãmetiri curua Refidīpũ Israe curuacjārã me'rã a'mewējērã a'ticārã niwã. ⁹ Tojo weegu Moisé Josuére a'tiro nicũ niwĩ:

—Ni'cārērã ɯmuarẽ beseya. Bese, amaleca masã me'rã a'mewējẽgũ wa'aya. Yũ'u ñamiacārẽ a'tigu ɯrũgũ dɯposārīpũ nigũti. Topure tuacju Ō'acũ yũ'ure miaduti'cũ me'rã nu'cũgũti, nicũ niwĩ.

¹⁰ Josué Moisé duti'caronojõta weecu niwĩ. Amaleca masã me'rã a'mewējẽgũ wa'acu niwĩ. Cũ topũ na ɯmua me'rã wa'ari cura Moisé, Aarõ, apĩ Hur wãmetigu, Moisére weetamugũ, tigu ɯrũgũ bu'ipũ mɯjãcārã niwã. ¹¹ Moisé cũ omocãrĩ sīomorõrĩ curare Israe curuacjārã tutuayũ'rũnũ'cãcārã niwã. Cũ omocãrĩ di-jocã pe'ema, amaleca masã pe'e na me'rã a'mewējērã tutuayũ'rũnũ'cãcārã niwã. ¹² Moisé sīomorõmigũ ñujũcã ĩ'arã, ni'cã ɯtãgã mii, cūrẽ dujidutirã dɯpocārã niwã. Tu'ajanũ'cõ, Aarõ, Hur cũ omocãrĩrẽ tuuñe'e nu'cũcārã niwã. Ni'cũ ni'cã pã'rẽ, apĩ ape pã'rẽ pe'e nu'cũcārã niwã. Na tojo weeyucã, Moisé ye omocãrĩ ne ñujũticaro niwũ. Téé mujīpũ sãjãcãpũ tigu tuacju me'rã sīomorõtɯocũ niwĩ. ¹³ Tojo weegu Josué surara amaleca masã me'rã a'mewējẽgũ, cũ ya di'pjījo me'rã wējẽpe'ocã'cũ niwĩ.

¹⁴ Be'ro Ō'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—A'tere acobojocticã'to nígũ, ni'cã tũrũpu ojaya. Josuére a'tiro niña: “Nipe'tirã amaleca masãrẽ pe'ocã'gũsa'a. Tojo weerã ne ni'cũ a'ti ɯmɯcocjãrã narẽ wãcũsome.” Tere Josuére wereturiacɯ niwĩ.

¹⁵ Moisé ni'cãrõ Õ'acũrẽ ẽjõpeorã, wa'icũrãrẽ ỹjãamorõpeoatjore ni'cã mesã ỹtã me'rã see-neocũucɯ niwĩ. Tore a'tiro wãme õ'ocɯ niwĩ: “Yũ'ũ wiogũ Õ'acũ yũ'ure wapata'acã weegũ nimi.” ¹⁶ A'tiro ni ucũcɯ niwĩ:

“Yũ'ũ wiogũ Õ'acũ weetamusere sãrĩrã, omocãrĩ cũ tiropɯ sĩomorõno'wũ.

Õ'acũ amaleca masã me'rã
a'mewẽjẽnu'cũcjũsami.

A'tocaterocjãrã me'rã téé be'rocjãrãpu quẽ'rãrẽ tojota a'mewẽjẽ yapatinu'cũgũsami”, nicɯ niwĩ Moisé.

18

Jetro Moisére ã'agũ eta'que ni'i

¹ Jetro Madiãcjũ pa'i, Moisé mañecũ, nipe'tise Õ'acũ Moisére wee'quere tũ'ocɯ niwĩ. Tojo nicã Õ'acũ yarã masã Israe curuacjãrãrẽ wee'quere tũ'ocɯ niwĩ. Apeye quẽ'rãrẽ Õ'acũ na wiogũ narẽ Egiptopɯ ní'cãrãrẽ miiwija'quere tũ'ocɯ niwĩ.

² Moisé cũ nũmo Séforare co pacɯ ya wi'ipɯ o'óyutojacɯ niwĩ. Jetro core, ³ tojo nicã co põ'rã puarãrẽ ñe'ecɯ niwĩ. Ni'cũ Gersón wãmeticɯ niwĩ. Moisé a'tiro nitojacɯ niwĩ: “Yũ'ũ ăpẽrã ye di'tapũre sijari masũ, aperocjũ weronojõ tũ'oña'a.”* Tojo weegũ masã ma'mirẽ Gersón

* 18:3 18.3 Ex 2.22

wāme ð'ocũ niwĩ. ⁴ Cũ acabiji pe'e Eliezer* wāmeticũ niwĩ. Moisé a'tiro ni ucũyutojacũ niwĩ: “Õ'acũ yu'u pacũ ëjõpeo'cu yu'ure weeta-muwĩ. Faraõ yu'ure wëjẽbo'cure yu'rũweticã weewĩ.” Tojo weegu du'sagure tojo wāme ð'ocũ niwĩ.

⁵ Moisé, Israe curuacjārã me'rã masã marĩrõ, yucũ marĩrõ Õ'acũ yagu ũrũgũ† pu'topũ to-jaque'acũ niwĩ. Topũ Jetro, cũ macõ Moisé nũmo, põ'rã me'rã cũ tiropũ wa'acũ niwĩ.

⁶ Moisére a'tiro queti o'ómũ'tãcũ niwĩ:

—Yu'u, mũ'u mañecũ, mũ'u nũmo me'rã, mũ'u põ'rã pũarã me'rã mũ'u tiropũ wa'aguti, nicũ niwĩ.

⁷ Cũ etacã, Moisé su'ti caseri me'rã wéeca wi'i po'pearũ ní'cũ wijaa, cũ mañecũrẽ põtërigũ wa'acũ niwĩ. Cũrẽ añudutigũ, paamu'rĩque'a, mi'micũ niwĩ. A'merĩ añudutíca be'ro cũ ya wi'ipũ narẽ sũ'ori pijisãjãacũ niwĩ. ⁸ Topũ Moisé Õ'acũ faraõrẽ, Egiptocjārãrẽ wee'quere werepe'ocũ niwĩ. Tojo nicã ma'apũ a'tirã, nipe'tise na pi'etiwã'cãti'quere werecũ niwĩ. “Õ'acũ, ũsãrẽ a'tiro wee yu'ruowĩ”, ni werecũ niwĩ.

⁹ Jetro Õ'acũ Israe curuacjārãrẽ ma'i pa-jaña'gũ, Egiptocjārã doca ní'cãrãrẽ yu'rũweticã wee'quere tu'ogu, e'catiyũ'ruacũ niwĩ. ¹⁰ A'tiro nicũ niwĩ:

—Õ'acũ añuyũ'ruami, ni e'catipeoato. Cũta mäsãrẽ faraõ, Egiptocjārã na dutise doca

* **18:4** 18.4 Hebreo ye me'rã Eliezer “Õ'acũ yu'ure weeta-mugũ nimi” nisĩ'rĩrõ wee'e. † **18:5** 18.5 Ī'aña e Ex 3.1 docapũ oja'quere.

ni'cārārē yu'rūweticā weepī. ¹¹ Egiptocjārā masārē ña'abutiario da'radutipecā, Õ'acū masārē yu'rūweticā weepī. Tojo weegu ni'cārōacā yu'u masī'i. Õ'acū nipe'tirā āpērā masā na ējōpeorānojō yu'rūoro tutuayurūnū'cāmi, nicu niwī Jetro. ¹² Be'ro Jetro ni'cū wa'icure wējē, Õ'acūrē e'catipeogu ūjūamorōpeocu niwī. Tojo nicā apeye Õ'acūrē o'osenojōrē ūjūamorōpeonemocu niwī. Tojo wéeca be'ro Aarō, nipe'tirā Israe curuacjārā wiorā Õ'acū ī'orōpū, Moisé mañecū me'rā ba'arā wa'acārā niwā.

Moisé, a'tiro wee nisetiroma'a nirārē bese'que ni'i

¹³ Na ba'aca be'ro ape nūmū pe'e Moisé Israe curuacjārā na ña'arō ucū, a'pepūrīsere apogu, cū dujiwuaropū dujicu niwī. Tere na nipe'tirā cū aposere Ɂarā, topū nina'iacārā niwā. ¹⁴ Cū mañecū nipe'tise Moisé masārē weebosa'quere ī'agū, a'tiro nicu niwī:

—¿Ñe'enojō weegu weemiti mū'u, ā'rā masā me'rā? ¿De'ro weegu mū'u se'saro tere weeti? Na pe'e mū'u tiro tojo nu'cūna'ia wa'ama.

¹⁵ Moisé cūrē yu'ticu niwī:

—Na “¿Õ'acū de'ro Ɂati?” ni, yu'ure sērītiña'rā a'tiama. ¹⁶ Na tiropure mejēcā wa'acā, “¿Ësā de'ronojō weerāsari?” nírā, “¿Noa pe'e queoro niti?” nírā, apodutirā, a'topure etama. Yu'u pe'e narē Õ'acū cū dutise cūu'quere, cū bu'esere narē wereturia'a, nicu niwī.

17 Tere tu'ogu, cū mañecū cūrē a'tiro ni were-casacu niwī:

—Mu'u tojo weese añuwe'e. 18 Mu'u tojo weegu caributia wa'agusa'a. Masā quē'rā mu'u me'rā nirā caributia wa'arāsama. Tojo weese mu'urē tutuayurua'a. Mu'u ni'cūta tere pōtēotisa'a. 19 Yu'u mu'urē “A'tiro weepa” ni weresere añurō tu'oapa. Mu'u tojo weecā, Ō'acū mu'urē weetamugūsami. Mu'u pe'e Ō'acūpūre masā a'pepūrīsere ucūbosagu nigūsa'a. 20 Ō'acū cū dutise cūu'quere, cū bu'esere narē werēgusa'a. “A'tiro nisetiroma'a, a'te pe'ere weeya” ni, narē masīcā weeya. 21 Israe curuacjārā wa'teropu umua añurō tu'omasīrānojōrē, Ō'acūrē wiopesase me'rā tu'oña'rārē, tojo nicā queoro ucū weesetirānojōrē, “No'o uaro weese me'rā wapata'arāti” ni wācūtirānojōrē beseya. Narē besegu, āpērārē mil masārē dutiajārē bese sōrōña. Āpērārē cien masārē dutiajārē beseya. Āpērārē cincuenta masārē dutiajārē beseya. Āpērārē diez masārē dutiajārē beseya. 22 Na nipe'tirā Israe curuacjārārē “A'tiro pe'e weeya”, ni dutinu'cūrāsama. Apeye na apomasītise diasase nicāma, mu'u tiropu aporā a'tirāsama. Mejō niseacāma, na basu aporāsama. Na a'tiro weecā, sō'owaro mu'u pi'etisome. Na mu'urē su'ori tere weetamurāsama. 23 A'te yu'u werecasa'quere queoro wéégū, Ō'acū mu'urē “A'tere tojota weeya” nicā, mu'u te da'rasere pōtēomasīgūsa'a. Mu'u tojo weecā, masā e'catise me'rā na ye wi'seripu dajatojaarāsama,

ni werecasacu niwĩ Jetro.

²⁴ Moisére cũ mañecũ “Tojo weepa” ní'caronojõta tere queoro weecu niwĩ. ²⁵ Tojo weegu Israe curuacjãrãrẽ “Ã'rãta tu'omasĩma”, ni besecu niwĩ. Narẽ dutise cũũgũ, mil masãrẽ, cien masãrẽ, cincuenta masãrẽ, diez masãrẽ dutiajãrẽ besecu niwĩ. ²⁶ Na “Tojo pe'e ua'a” ni, Israe curuacjãrãrẽ nipe'tiropu ã'anurũnu'cũcãrã niwã. Na apomasĩtise diasasema Moisé tiropu aporã wa'acãrã niwã. Mejõ niseacã pe'ema na basu a'merĩ apocãrã niwã.

²⁷ Be'ro Moisé cũ mañecũ me'rã a'merĩ we'riticãrã niwã. Tu'ajanu'cõ, Jetro cũ ya di'tapu dajatojaacu niwĩ.

19

Israe curuacjãrã ãrũgũ Sinaípu na eta'que ni'i

¹⁻² Israe curuacjãrã Refidĩpu ní'cãrã wija, masã marĩrõ, yucu marĩrõ ãrũgũ Sinaí pu'topu etacãrã niwã. Eta, topuata tigu ãrũgũ põtẽorõ tojaque'acãrã niwã. Pua mujipũ na Egiptopure wijãca be'ro topure etacãrã niwã.

³ Be'ro Moisé Õ'acũ me'rã ucũgũ wa'agu, tigupu mujãcu niwĩ. Õ'acũ tigupu ní'gũ, Moisére pisucu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—A'te yu'u ucũsereta Jacob pãrãmerã nituriarã, Israe curuacjãrãrẽ wereya: ⁴ “Mũsã, yu'u Egiptocjãrãrẽ wee'quere ã'apu. Yu'u ní'cũ á pacu cũ põ'rãrẽ cũ wũuse bu'ipu wũubuegu weronojõ mũsãrẽ ma'i co'tegu, a'to yu'u nirõpu miitiapu. Mũsã yu'u tojo wee'quere masĩ'i.

⁵ Tojo weerã mũsã yu'u dutisere queoro yu'tirã,

marĩ ni'cārõ me'rã apo'quere queoro wéerã, nipe'tirã ãpērã masã yu'rũoro, yarã, yu'u tu'sarã nirãsa'a. Nipe'tirocjãrã yarãta nima, nírã pe'e. ⁶ Tojo nimirã, musã pe'e yu'u uaro weeri masã, pa'ia ye cjasere da'rarã weronojõ nirãsa'a. Apesecjãrãrẽ ye cjasere wereturiarãsa'a. Yarã, ya macãcjãrã añurã nirãsa'a. A'tere nipe'tirã Israe curuacjãrãrẽ wereya”, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁷ Be'ro Moisé ãrũgũpu ní'cu dijaa, nipe'tirã wiorãrẽ pijio, Õ'acũ cũ wereduti'quenacũ werepe'ocu niwĩ. ⁸ Moisé tere werecã tu'orã, Israe curuacjãrã ni'cãrõnojõ wãcũseti, yu'ticãrã niwã:

—Nipe'tise Õ'acũ ãsãrẽ weeduti'quere weerãti, nicãrã niwã.

Na tojo ni yu'ticã tu'ogu, Moisé na ní'quere Õ'acũrẽ weregu mujãcu niwĩ.

⁹ Moisé were'quere tu'óca be'ro Õ'acũ cãrẽ nicu niwĩ:

—Masã yu'u mu'u me'rã ucũcã tu'oato ní'gũ, o'mecurua po'peapu mu'u tiro dijatagusa'a. Tojo weerã mu'urẽ êjõpeonu'cũcã'rãsama, nicu niwĩ.

Cũ tojo níca be'ro Moisé Õ'acũrẽ masã ní'quere werecu niwĩ.

¹⁰ Be'ro Õ'acũ cãrẽ nicu niwĩ:

—Masã tiropu wa'aya. Yu'ure e'catipeoajã, ni'cãcã, ñamiacã, apoyuato. Na ye su'tire coeyuato. ¹¹ Ñamiacã yu'rũro apoyu'quepu nitojato. Ti numu yu'u, musã wiogu, nipe'tirã ï'orõpu ãrũgũ Sinaípu dijatagusa'a. ¹² Tigũ ãrũgũ du'pocã masã yu'ruaticã'to ní'gũ, cã'mota'acũña. Narẽ a'tiro wereya: “Tigu

ũrũgũrẽ wiopesase me'rã ã'aña. Ne mujãticã'ña. Tigũ ðu'pocãrẽ ne cã'rõ u'tacũuticã'ña. No'o tigure ða'raña'gũnojõ wẽrĩgũsami. ¹³ Tojo wee wẽrĩgũnojõrẽ ne ni'cũ cã'rõ omocã ñapeoma'aticã'ña. Ëtãperi me'rã doquewẽjẽno'rõsa'a. Tojo weetirã, mejõ buewẽjẽno'rõsa'a. No'o nigũ masũrẽ o wa'icũ quẽ'rãrẽ wẽjẽcã'no'rõsa'a. Masã oveja umũ capesa'ro me'rã ðia'cũ puticã tu'orã, tigũ ãrũgũpũre mujãrãsama", ni wereya, nicũ niwĩ Õ'acũ.

¹⁴ Be'ro Moisé ãrũgũpũ ní'cũ ðijaticũ niwĩ. Õ'acũrẽ e'catipeoajã, masãrẽ apoyuduticũ niwĩ. Be'ro na ye su'tire coecãrã niwã. ¹⁵ Na su'tire coéca be'ro Moisé narẽ a'tiro werecũ niwĩ:

—Ñamiacã yũ'rũro apoyu'cãrãpũ nitojaya. Tojo nicã a'te numũrĩ mũsã numosãnumia me'rã ne wũacãjĩticã'ña, ni werecũ niwĩ.

¹⁶ Pũa numũ be'ro bo'reque'ari cura bũpo paa, ya'bacũ niwĩ. Tigũ ãrũgũ bu'ipũre ni'cã o'mecurua tojanũ'cãcaro niwũ. Cabra capesa'ro me'rã uputu putise bũsucaro niwũ. Nipe'tirã na su'ti caserĩ me'rã wee'que wi'serĩ nirõpũ te bũsũsere tu'o uirã, narãsãcãrã niwã. ¹⁷ Be'ro Moisé Õ'acũrẽ põtẽrĩrã wa'ajã, narẽ sũ'ori miacũ niwĩ. Wa'a, tigũ ãrũgũ ðu'pocãpũ ejanũ'cãcãrã niwã. ¹⁸ Nipe'tiro tigũ ãrũgũ Sinaí wãmeticjũpũ o'mepu'sunu'cũcaro niwũ. Õ'acũ pecame'e ãjũrĩ põ'rã me'rã ðijatãca be'ro niyucã, tojo wa'acaro niwũ. Pã ãjũarõ weronõjõ o'me buenu'cũcaro niwũ. Nipe'tiro tigũ ãrũgũ uputu waro narãsãcaro niwũ. ¹⁹ Oveja umũ capesa'ro

putise siape'e me'rã nemorõ busucaro niwĩ. Tojo wa'ari cura Moisé Õ'acũ me'rã ucũmajãcu niwĩ. Cã pe'e bupo busuro weronojõ cãrẽ yu'ticu niwĩ.

²⁰ Õ'acũ ãrũgũ Sinaí dũposãrĩpũ dijati, ejanũcãcu niwĩ. Be'ro Moisére cã tiropũ majãtiduticu niwĩ. Tere tũ'ogũ, Moisé majãcu niwĩ. ²¹ Õ'acũ cãrẽ nicu niwĩ:

—Dijaya. Masãrẽ wiopesase me'rã weregu wa'aya: “Yu'ure ãsĩ'rĩrã, a'tigu ãrũgũ dũ'pocãpũ cã'mota'a'carore ne yu'rũticã'to. Yu'rurã pũrĩcã, pãjãrã wẽrĩrãsama.

²² Pa'iapũta, yu'ũ tiropũ a'tirãnojo yu'ũ ã'orõpũ ña'ase marĩrã nirãti nĩrã, apoyuato. Na tojo weeticã, narẽ bu'iri da'regusa'a”, ni wereya, nicu niwĩ Õ'acũ.

²³ Moisé Õ'acũrẽ a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Masã a'tigu ãrũgũpũre ne majãtimasĩtisama. Mũ'ũta narẽ “Tigu dũ'pocãrẽ cã'mota'a'carore yu'rũticã'to. Tigu yu'ũ nirõ ni'i”, ni weredutitojapũ. Tojo weerã a'tore ne yu'rũtisama, nicu niwĩ.

²⁴ Õ'acũ pe'e Moisére nicu niwĩ:

—Dija, Aarõrẽ a'topũ miitia. Pa'ia, tojo nicã masã pũrĩcã a'topũ a'tisĩ'rĩrã, cã'mota'a'carore ne yu'rũticã'to. Tojo weecãma, yu'ũ narẽ bu'iri da'rebosa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

²⁵ Tere tũ'ogũ, Moisé dijata, Õ'acũ cã ní'quere Israe curuacjãrãrẽ wereturiacu niwĩ.

20

Õ'acũ diez dutise cũu'que ni'i

1 Õ'acũ ãrũgũpũ ucũgũ, nipe'tise a'te ucũsere ucũcũ niwĩ:

2 "Yũ'ũ Õ'acũ, mũsã wiogũ ni'i. Yũ'ũta mũsãrẽ Egiptopũre miiwijawũ. Topũre mũsã narẽ da'raco'terã niwĩ.

3 "Yũ'ũ ni'cũrẽta ãjõpeoya. Ne ãpẽrãnojõrẽ ãjõpeoticã'ña.

4 "Ne queosere yee, ãjõpeoticã'ña. Ɛ'muarõ cjase queosere, ne docapũ a'ti di'tapũ nisere, maa pajiri maajopũ nise queose quẽ'rãrẽ yee ãjõpeoticã'ña. 5 Ne narẽ ãjõpeorã, paamu'rĩque'aticã'ña. Ne narẽ ñubuepeoticã'ña. Yũ'ũ Õ'acũ mũsã wiogũ ni'i. Mũsã ãpẽrãrẽ ãjõpeosirutucã, ne ɰawe'e. Yũ'ũre ĩ'asĩ'rĩtirã tojo weema. Tojo weegũ na põ'rãrẽ, na pãrãmerãrẽ, na pãrãmerã nituriarãrẽ bu'iri da'regũsa'a. 6 Yũ'ũre mairã, yũ'ũ duti'quere queoro weerã pe'ema peje turiri be'rocjãrãrẽ ma'ĩnu'cũgũsa'a.

7 "Yũ'ũ Õ'acũ, mũsã wiogũre wiopesase me'rã wãcũtimirã, wãmepeoma'aticã'ña. Tojo ucũma'arãrẽ bu'iri da'regũsa'a.

8 "Yũ'ũ soodutigũ cũuca nũmũ saurure wãcũña. Ya nũmũ, yũ'ũre ãjõpeori nũmũ ni'i.

9 Seis nũmũrĩta da'raya. Te nũmũrĩrẽ nipe'tise mũsã da'rase cũosere da'rawe'ocã'ña. 10 Siete nũmũ nirĩ nũmũ pe'ema, yũ'ũ mũsã wiogũre wãcũ, soodutigũ cũuca nũmũ ni'i. Ti nũmũrẽ ne cã'rõ da'raticã'ña. Mũsã macũ, mũsã macõ, mũsãrẽ da'raco'tegũ o da'raco'tego, mũsã yarã wa'icũrã, ape di'tacjãrã mũsã tiropũ nirã ne da'raticã'to. 11 Yũ'ũ Õ'acũ, mũsã wiogũ seis nũmũrĩta ɰ'mũsere, di'tare, pacase maarĩrẽ,

nipe'tise tepu nisere weewu. Tu'ajanu'cõ, siete numu nirĩ numurẽ soowu. Tojo weero ti numu sauru, ya numu ni'i. 'Yu'are ejõpeori numu niato', ni soodutigu cūuwũ.

12 "Musã pacure, musã pacore añurõ wejepeoya. Yu'u Õ'acũ, musã wiogu musãrẽ o'ori di'tare yoacã catirãti nirã, tojo weeya.

13 "Masãrẽ wějẽcõ'aticã'ña.

14 "Musã numosãnumia nitirãrẽ, musã marãpusumua nitirãrẽ a'metãrãticã'ña.

15 "Yajaticã'ña.

16 "Beseropu ãpẽrãrẽ ña'arõ wa'adutirã, na ye cjasere nisooticã'ña.

17 "Ãpẽrã ya wi'ire ne uoticã'ña. Cũ numorẽ, cãrẽ da'raco'tegure, cãrẽ da'raco'tegore, cã yagu wecure, cã yagu burrore, nipe'tise cã cuosere uoticã'ña" ni, dutise o'ocu niwĩ Õ'acũ.

Israe curuacjãrã Õ'acũ wee'quere ï'arã na ui'que ni'i

18 Israe curuacjãrã nipe'tirã bupo paacã, oveja umu capesa'ro busucã tu'orã, bupo ya'bacã, ãrũgũ o'mepu'sunu'cũcã ï'arã, ui narãsãcãrã niwã. Tojo wee'cãrã niyurã, tigu yoacureropu tojacãrã niwã. 19 Tojo weerã Moisére a'tiro nicãrã niwã:

—Mu'u ãsãrẽ ucũña. Mu'u dutisere yu'tirãti. Õ'acũ cã basu ãsãrẽ ucũticã'to. Cũ ãsã me'rã ucũcã pũrĩcãrẽ, ãsã wẽrĩbosa'a, nicãrã niwã.

20 Moisé narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã uiticã'ña. Õ'acũ marĩrẽ diacjũta yu'are ejõpeomiti nígũ, a'tiami. Musã cãrẽ

wiopesase me'rã wãcũcã uagu, cãrẽ yu'runu'cã, ña'arõ weeticã'to nígũ, a'tiami.

²¹ Masã uirã, ẽrũgũ yoacureropu tojaque'acãrã niwã. Moisé pe'e Õ'acũ nirõ, o'mecurua na'itĩ'arĩ curua pu'topu ejanu'cãcu niwĩ.

24

Õ'acũ Israe curuacjãrã me'rã apo'que ni'i

¹ Õ'acũ dutise cũu'quere wéréca be'ro Moisére nicu niwĩ:

—Aarõ, cã põ'rã Nadab, Abihú, ãpẽrã setenta Israe curuacjãrã wiorã me'rã a'to yu'u nirõpu mujãtia. Mejõ yoacurero tojato. Topu paamu'rĩque'ato. ² Mu'u se'saro yu'u tiropure ejaya. Masã pe'e mu'u me'rã ne pu'toacãpu mujãtinemoticã'to, nicu niwĩ.

³ Moisé masã tiropu wa'a, nipe'tise Õ'acũ ní'quere, tojo nicã cũ duti'quere masãrẽ weregũ wa'acu niwĩ. Cũ tojo wercã tu'orã, nipe'tirãputa ni'cãrõnojõ wãcũseti, yu'ticãrã niwã:

—Nipe'tise Õ'acũ ẽsãrẽ weeduti'quere weerãti, nicãrã niwã.

⁴ Tere tu'ogu, Moisé nipe'tise Õ'acũ duti'quere ojaõ'ocu niwĩ. Ape numu pe'e ñamiña'cũrõ wã'cã, ni'cãrõ Õ'acũrẽ ẽjõpeorã wa'icũrãrẽ ẽjũamorõpeoatjore ẽrũgũ du'pocãpu ni'cã mesã ẽtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Tojo nicã docepaga ẽtãpaga te Israe curarinucũrẽ ni'cãrẽpaga miinu'cõcu niwĩ. ⁵ Be'ro ni'cãrẽrã ma'mapjia

Israe curuacjārārē wa'icurā wējēdutigu o'ócū niwī. Narē Ō'acūrē e'catipeorā, wa'icurārē ũjūamorōpeoduticū niwī. Tojo nicā, apeyema Ō'acū narē añurō weeato nírā, wecua umuarē wējē, ũjūamorōpeoduticū niwī. ⁶ Moisé deco me'rā díre mii, bapari pacapū piosāacu niwī. Apeye du'sasere wa'icurārē ũjūamorōpeoropū piopeocu niwī. ⁷ Tu'ajanū'cō, Moisé “Ō'acū masā me'rā a'tiro apoguti” ni ojāca turipare mii, masārē bu'eī'ocu niwī. Tere tu'orā, na pe'e a'tiro nicārā niwā:

—Nipe'tise marī wiogu Ō'acū marīrē weeduti'quere weerāti. Cū dutisere yu'tirāti, nicārā niwā.

⁸ Be'ro Moisé díre mii, masāpūre tere wēeste, a'tiro nicū niwī:

—A'te dí me'rā Ō'acū “Masā me'rā tojo weeguti” ní'quere diacjūta cū duti'quenojōta weegusami, ni masīno'o, nicū niwī Moisé.

⁹ Tere tu'ajāca be'ro Moisé Aarō, Nadab, Abihú, tojo nicā setenta Israe curuacjārā wiorā me'rā ũrūgūpū mujācu niwī. ¹⁰ Topū na Ō'acū, Israe curuacjārā wiogūre ī'acārā niwā. Cū ũ'tacūrōrē añuse ya'sase peri zafiro wāmetise peri asipa'acūñacaro niwū. Ū'muse weronojō ya'same'rīcā'caro niwū. ¹¹ Ā'rā Israe curuacjārā wiorā Ō'acūrē ī'amicā, narē ne mejēcā wa'acā weeticū niwī. Na ni'cārō me'rā ba'a, sī'rī weecārā niwā.

Moisé ũrūgū Sinai wāmeticjūpū ní'que ni'i

¹² Ō'acū Moisére a'tiro nicū niwī:

—Yu'u tiro ũrũgũpu mujãtinemoña. Mujãti, topu yu'ure co'teya. Yu'u ũtã me'rã wee'que pjĩrĩrẽ mũ'arẽ o'oguti. Te pjĩrĩpu yu'u oja'que nipe'tise yu'u weeduti'quere mũ'u Israe curu-acjãrãrẽ weregusa'a.

¹³ Tere tu'ogu, Moisé, cũrẽ weetamugũ Josué me'rã ũrũgũ Õ'acũ nirõpu mujãnemocũ niwĩ.

¹⁴ Cũ mujãnemoati duporo wiorãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—A'tota co'teya, téé ũsã dijaticãpu. Aarõ, tojo nicã Hur musã me'rã tojama. No'o musãrẽ mejẽcã wa'acã, narẽ wereya, nicũ niwĩ.

¹⁵ Tojo níca be'ro Moisé ũrũgũpu mujãcũ niwĩ. Tigure ni'cã o'mecurua tuubi'acaro niwũ. ¹⁶ Õ'acũ cũ añurõ asistese ũrũgũ Sinaípu dijatacã, seis numũrĩrẽ omecurua tigure tuubi'acaro niwũ. Ape numũ siete numũ nirĩ numũrẽ o'mecuruapũta Õ'acũ Moisére pijidijocũ niwĩ. ¹⁷ Israe curuacjãrã Õ'acũ asistesere ũrũgũ duposãrĩpu pecame'e ũjũacõ'arõ weronojõ ï'acãrã niwã. ¹⁸ Moisé ti o'mecuruapũ sãjãa, tigu ũrũgũpu mujãnemocũ niwĩ. Topure cuarenta umucori, cuarenta ñamirĩ* tojacũ niwĩ. *****

31

¹⁸ Õ'acũ ũrũgũ Sinaípu Moisé me'rã ucũca be'ro cũrẽ pua pjĩ ũtã me'rã wee'que pjĩrĩrẽ o'ocũ niwĩ. Te pjĩrĩpu Õ'acũ diez dutise cũu'que

* **24:18** 24.18 Íaña Gn 7.4 docapu oja'quere.

nicaro niwũ. Ō'acũ basuta cũ omopica me'rã tere ojacu niwĩ.

32

Wecu wĩ'magũ queose uru me'rã yee'que ni'i

¹ Be'ro Israe curuacjãrã Moisé cũ ũrũgũpu mũjãa'cure yoogocã ĩ'arã, Aarõ tiropu nerēcãrã niwã. Cũrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Sõ'onícũ Moisé marĩrẽ Egiptopu ní'cãrãrẽ miiti'cu waro ¿de'ro wa'apari cũrẽ? Marĩ ne masĩtisa'a. Tojo weegu ũsã ějõpeoatje queosere yeebosaya. Marĩ duporo wũamũ'tãrãsama. Na marĩ wa'atji ma'arẽ ĩ'orãsama, nicãrã niwã.*

² Aarõ narẽ yu'ticu niwĩ:

—Mũsã nũmosãnumia, mũsã põ'rã mũna, mũsã põ'rã numia o'meperi yosase uru me'rã wee'quere a'to yu'ũ tiropu miitia, nicũ niwĩ.

³ Cũ tojo nicã tu'orã, nipe'tirãputa na o'meperi yosase uru me'rã wee'quere tuweemii, Aarõ tiropu miacãrã niwã. ⁴ Cũ tere ñe'e, ũjũasipiocu niwĩ. Na wecu wĩ'magũ queose wéeca co'ropu piosãcãrã niwã. Be'ro te bu'áca be'ro wecu wĩ'magũ queose weronojõ bajugu wijacu niwĩ. Cũrẽ ĩ'arã, masã a'tiro nicãrã niwã:

—Israe curuacjãrã, ã'rĩ marĩ ějõpeogũ nimi. Cũta marĩrẽ Egiptopu ní'cãrãrẽ su'ori miiwijawĩ.

⁵ Na tojo weecã ĩ'agũ, Aarõ wecu wĩ'magũ queose põtẽorõpu wa'icũrãrẽ ũjũamorõpeorore ni'cã mesã ùtã me'rã seeneocũucũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, masãrẽ werecu niwĩ:

* 32:1 32.1 Hch 7.40

—Ñamiacã marĩ wiogu Õ'acũrẽ bosenuṁṁ wee e'catipeorãsa'a, nicu niwĩ.

⁶ Ape ṁṁṁṁ pe'e ñamiña'cũrõ wã'cã, wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeocãrã niwã. Tojo nicã, apeyema Õ'acũ narẽ añurõ weeato nĩrã, wa'icũrãrẽ wẽjẽ, ãjũamorõpeocãrã niwã. Be'ro nipe'tirã masã ba'a, sĩ'rĩ, que'a, ejanujãcãrã niwã. Tu'ajanu'cõ, wã'cãnu'cã, tu'omasĩti, bopoyase moorã basanu'cũsiacãrã niwã. ⁷ Na tojo weecã ĩ'agũ, Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Wa'agusa'a. Dijaya. Mu'u, Egiptopu mii-wija'cãrã ña'abutiãrã dojorã weema. ⁸ Na maata waro yu'u weeduti'quere du'ucã'ma. Ni'cũ wecu wĩ'magũ queosere uru me'rã ãjũasipio wĩorẽama. Cũrẽ e'catipeorã, ejaque'ama. Tojo nicã, wa'icũrãrẽ wẽjẽ, cũrẽ ãjũamorõpeoama. A'tiro ni ucũama: “Israe curuacjãrã, ã'rĩ marĩ ãjõpeogu nimi. Cũta Egipto di'tapure marĩrẽ su'ori miiwijawĩ”, niama, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁹ Õ'acũ apeye Moisére ninemocu niwĩ:

—Yu'u sõjã masãrẽ na nisetisere añurõ masĩ'i. Yu'ure yu'rũnu'cãsepjarã nima. ¹⁰ Na me'rã uayurũmajã'a. Tojo weegu narẽ bu'iri da're bajuriope'oguti. Yu'u tojo weecã, ne cã'mota'aticã'ña. Mu'u pãrãmerã nituriãrã me'rã pe'ema pãjãrã masãputicã weeguti.

¹¹ Õ'acũ tojo nimicã, Moisé pe'e cũ wiogu Õ'acũrẽ a'te ucũse me'rã nijĩsijosĩ'rĩcu niwĩ:

—Wiogu, ¿de'ro weegu mu'u, mu'u yarã masã me'rã tocã'rõ uati? Mu'u tutuayurũse me'rã narẽ Egiptopure miiwijawu. ¹² Mu'u narẽ bu'iri da'recãma, Egiptocjãrã a'tiro ni

wăcŭrāsama: “Ō'acŭ narē ũrŭpaguꝑu wějĕ, a'ti di'tapu nirārē bajurioguti nígŭ, miijapĩ”, nibosama. Uaticā'ña majā. Mu'u yarā masārē ña'arō weesĩ'rīsere tocā'rōta du'uya. ¹³ Mu'urē da'raco'terā Abrahārē, Isaare, Jacore ní'quere wăcŭña. Mu'u basuta mu'u wāme me'rā narē a'tiro nicŭpā: “Mŭsā pārāmerā nituriarārē ñocōa weronojō pājārā masāputicā weeguti. Tojo nicā, a'ti di'ta mŭsārē o'oguti ní'que di'tare mŭsā pārāmerā nituriarārē o'ogusa'a. Na ye di'ta ninu'cŭcā'rōsa'a”, nicŭpā.

¹⁴ Moisé tojo nicā tu'ogu, Ō'acŭ cŭ yarā masārē “Bu'iri da'reguti” nimi'quere du'ucu niwĩ. ¹⁵ Be'ro Moisé ũrŭgŭꝑu ní'cu Ō'acŭ dutise ꝑua pā'rĕꝑu ojano'que pĵĩrĩrē miidjaticu niwĩ. ¹⁶ Ō'acŭta te pĵĩrĩrē weecu niwĩ. Cŭ basuta topu ní'quere ñacŭ, ojaō'ocu niwĩ.

¹⁷ Josué masā na caricŭsere tu'ogu, Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Masā a'mewĕjĕrā caricŭrō weronojō busurocoro marĩ cārĩse u'turi wa'teropure, nicu niwĩ.

¹⁸ Moisé pe'e cŭrē a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Na a'mewĕjĕ wapata'aca be'ro caricŭ e'catise mejĕta nĩrōcoro. Tojo nicā a'mewĕjĕ bajuriorā bujawetirā basase mejĕta nĩrōcoro. Mejĕcā basase tu'ogucoro, nicu niwĩ.

¹⁹ Moisé na nirōꝑu etagu, wecu wĩ'magŭ na uru me'rā wĩorĕ'care ĩ'agŭ, na no'o ũaro basanu'cŭciasere ĩ'agŭ, uayu'rŭacu niwĩ. Tojo weegu cŭ cuose pĵĩrĩrē tigu ũrŭgŭ du'pocāꝑu doquemutōcŭucu niwĩ. ²⁰ Te be'ro wecu wĩ'magŭ queose wĩorĕ'care mi,

pecame'epu doquetiacu niwĩ. Be'ro cūrē añuse marãrĩ doquemutõcu niwĩ. Te marãrĩrē aco bu'ipu wēestepo'ocu niwĩ. Tojo weetoja, Israe curuacjārārē te acore sī'rĩcã weecu niwĩ.

²¹ Moisé Aarõrē a'tiro nicu niwĩ:

—¿Ã'rã masã de'ro weemiati mu'urē? Mu'u narē ña'abutiario weecã weepã.

²² Aarõ pe'e cūrē yu'ticu niwĩ:

—Yu'u acabiji, yu'u me'rã uatiguta. Mu'u masĩmiba. Ã'rã masã ña'arõ weesere weepoyu'ruama. ²³ Na yu'ure a'tiro niama: “Ni'cũ ũsã ejõpeoacju queose marĩrē su'ori miacjure weebosaya. Sõ'onĩcu Moisé marĩrē Egiptopure su'ori miwijati'cure de'ro wa'aro wa'apã. Masĩtisa'a”, niama. ²⁴ Na tojo nicã, narē yu'tiapu: “No'o o'meperi yosase uru me'rã wee'quere cuorãnojõ tuweemii miitia”, niapu. Na yu'ure miiti, tere o'oama. Yu'u tere pecame'epu doquetiapu. Wãcũña marĩrõ ã'rĩ wecu wĩ'magũ queose wijamajãmi, nicu niwĩ Aarõ.

²⁵ Moisé na no'o çaro weesere ï'acu niwĩ. Tere ï'amigũ, Aarõ pe'e narē “Tojo weeticã'ña”, niticu niwĩ. Tojo weerã na ña'arõ weesere ï'arã, narē ï'atu'tirã bujicã'cãrã niwã. ²⁶ Tojo weecã ï'agũ, Moisé na su'ti caseri me'rã wee'que wi'seri wa'tero sãjãa, ejanu'cãcu niwĩ. Narē a'tiro nicu niwĩ:

—“Õ'acũ yarã ni'i” nirãnojõ yu'u tiro a'tia, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã, nipe'tirã Leví ya curuacjārã Moisé tiropu nerẽnu'cãcãrã niwã. ²⁷ Na tojo weecã ï'agũ, Moisé narē nicu niwĩ:

—Ō'acũ, Israe curuacjārã wiogu, a'tiro nimi: “Musãncũ di'pjĩrĩrẽ da'teõ'oña. Be'ro musã wi'seri nirõpũ tojaaya. Tojaa, wi'serinũcũ musã acabijirãrẽ, musã ma'misumuarẽ, musã me'rãcjãrãrẽ, musã ya wi'i pũ'to nirãrẽ wẽjẽcã'ña”, ni werecũ niwĩ Moisé.

²⁸ Leví ya curuacjārã Moisé tojo weeduti'quere queoro weecãrã niwã. Ti numurẽ i'tiati mil umũa wẽrĩcãrã niwã. ²⁹ Be'ro Moisé narẽ nicũ niwĩ:

—Masã Ō'acũrẽ yũ'rũnũ'cãcã, musã cũ dutiro wéerã, musã põ'rãrẽ, musã acabijirãrẽ, musã ma'misumũapũreta na ña'arõ wee'quere ï'arã, wẽjẽcã'mota'apũ. Tojo weegu ni'cãcã Ō'acũ musãrẽ cũ dutisere da'radutigũ cũuami. A'tiro wee musãrẽ añurõ wa'acã weeami, nicũ niwĩ.

³⁰ Ape numũ pe'ere Moisé masãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Musã Ō'acũ dutisere yũ'rũnũ'cãrã, ña'abutiario weecãrã niapũ. Ni'cãrõacãrẽ Ō'acũ tiropũ mũjãgũti. Apetero weegu musã yere cũrẽ sẽrĩbosacã, musãrẽ acobojosami, nicũ niwĩ.

³¹ Cũ tojo níca be'ro apaturi Moisé Ō'acũ tiropũ mũjãa, cũrẽ nicũ niwĩ:

—Diacjãta masã wecũ wĩ'magũ uru me'rã queose wĩorẽ'cure e'catipeotjĩarã, ña'abutiario weecãrã niama. ³² Ni'cãrõacãrẽ mũ'urẽ upũtu sẽrĩ'i. Narẽ acobojoya. Acobojotigu pũrĩcã, mũ'u ya pũrĩ catirã wãme ojaõ'ono'ca pũrĩpũ yũ'u wãmerẽ coecã'ña, nicũ niwĩ Moisé.

³³ Ō'acũ pe'e cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Yũ'u dutisere yũ'rũnũ'cã'cãrã dia'cũrẽ ya pũrĩpũ ojaõ'ono'cãrã wãmerẽ coegũti.

34 Ni'cārōacārē majā wa'aya. Masārē yu'u mū'urē “O'oguti” nica di'tapū sū'ori miaña. Yu'ure wereco'tegu mū'urē sū'ori i'ō miagūsami. Tojo weemicā, yu'u bu'iri da'reri nūmū ejacā, na ña'arō wee'que wapare narē bu'iri da'reguti, nicū niwī Ō'acū.

35 Be'ro Ō'acū masārē bu'iri da'regū, duti ña'abutiase o'ócū niwī. Aarō wecū wī'magū queose yee'cure e'catipeo'que bu'iri tojo weecū niwī.

33

Ō'acū ūrūgū Sinaípu wijaduti'que ni'i

1 Ō'acū masārē bu'iri da'rēca be'ro Moisére a'tiro nicū niwī:

—A'tore wijayá. Masā mū'u Egiptopū mi-iwija'cārā me'rā wa'agusa'a. Yu'u Abrahārē, Isaare, Jacore “O'oguti” nica di'tapū wa'aya. Ti di'tare na pārāmerārē “O'oguti” nitojawū.

2 Yu'ure wereco'tegure mūsā dūporo o'óguti. Yu'u ti di'tapū nirā cananeo masā, amorreo masā, hitita masā, ferezeo masā, heveo masā, jebuseo masārē cō'awīrōgūti. 3 Cabra ōpēcō, mumiaco pajiro aco o'maburoro weronojō nirī di'tapure wa'arā wee'e. Yu'u pe'e mūsā me'rā wa'asome. Mūsā yu'rūnū'cāsepijarā ni'i. Yu'u wa'agū pūrīcā mūsā ña'arō weecā, bu'iri da're bajuriodijobosa'a, nicū niwī Ō'acū.

4 Masā te bujawetise quetire tū'orā, dūjasewā'arā weronojō pūrō bujaweticārā niwā. Na ne ni'cūputa būsa, o'meperi yosaticārā niwā.

5 Ō'acū Moisére a'tiro wereyutojacū niwī:

—Israe curuacjārārē a'tiro ni wereya: “Musã yu'rũnu'cãsepjarã ni'i. Musã wa'teropure musã me'rã yu'u cã'rõ ba'patiquejogu, musãrē bu'iri da're bajuriobosa'a. Tojo weerã musã su'ti añusere, musã busasere, tojo nicã yosasere tuweemiicã'ña. Musã tere tuweemiica be'ro yu'u musãrē weeatjere wãcũgũsa'a”, ni wereya, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁶ Tojo weerã Israe curuacjārã Horeb wãmeticju ũrũgũpũ wijãca be'ro busanemoti, o'meperi yosanemoticãrã niwã.

Õ'acũ me'rã bocaajari wi'i su'ti caseri me'rã wéeca wi'iacã cjase ni'i

⁷ Moisé Õ'acũ su'ti caseri me'rã wéeca wi'iacãrē mia, masã na nirõ yoacureropũ cũucũ niwĩ. Ti wi'iacãrē “Õ'acũ me'rã bocaajari wi'i ni'i”, nicu niwĩ. No'o ni'cũ Õ'acũrē cũ weeatjere sērĩtiña'sĩ'rĩgũnojõ topũ wa'acu niwĩ. Ti wi'iacã na masã nirõ yu'rũro nicaro niwũ. ⁸ Moisé ti wi'iacãpũ wa'acã ĩ'arã, masã nipe'tirã na ye wi'seri sope pu'topũ nu'cũcãrã niwã. Téé ti wi'ipũ sãjãcãpũ cũrē ĩ'asirutudu'ucãrã niwã. ⁹ Moisé ti wi'ipũ sãjãcãta, o'mepõ'rã dijati, ti wi'i sãjãrĩ sopepu ejanu'cãcaro niwũ. Õ'acũ Moisé me'rã ucũrĩ cura tojo tojanu'cãcaro niwũ. ¹⁰ Masã o'mepõ'rã ti wi'i sopepu ejanu'cãcã ĩ'arã, nipe'tirã na ye wi'seri sope pu'to paamu'rĩque'acãrã niwã. Õ'acũrē e'catipeorã, tojo weecãrã niwã.

¹¹ Õ'acũ Moisé me'rã a'merĩ ĩ'apõtẽo, ni'cũ, cũ me'rãcjũrē ucũgũ weronojõ ucũcãrã niwã.

Na ucũca be'ro Moisé masã tiropure dajato-jaacũ niwĩ. Cũrẽ weetamuco'tegũ ma'mũ Josué, Nun macũ pe'e pũrĩcã ti wi'iacã po'peapũ toja, ninu'cũcã'cũ niwĩ.

Õ'acũ Moisére cũ asistesere ĩ'o'que ni'i

¹² Moisé Õ'acũrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'ũ yũ'ũre “Ã'rã masãrẽ su'ori miaña”, niapũ. Tojo nimigũ, yũ'ũ me'rã wa'acjũre weretiapũ. Tojo nicã “Mũ'ũrẽ añurõ masĩ'i. Mũ'ũ weesere ĩ'agũ, e'cati'i”, niapũ. ¹³ Diacjũta yũ'ũ me'rã e'catigũ pũrĩcã, mũ'ũ weeatjere yũ'ũre wereya. Mũ'ũ tojo weecã, mũ'ũrẽ masĩnemogũsa'a. Tojo nicã, mũ'ũ tũ'sasere weenu'cũgũsa'a. Wãcũña. Ã'rã masã, mũ'ũ yarã nima, nicũ niwĩ.

¹⁴ Moisé tojo nicã tũ'ogũ, Õ'acũ cũrẽ nicũ niwĩ:

—Yũ'ũ basuta mũsãrẽ ba'patiguti. Ba'pati, mũ'ũrẽ soose o'oguti, nicũ niwĩ.

¹⁵ Moisé pe'e cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Mũ'ũ basu ũsãrẽ su'ori wa'atigũ pũrĩcã, ũsãrẽ a'tore wijacã weeticã'ña. ¹⁶ Mũ'ũ ũsã me'rã ba'patiwã'cãticãma, apeye di'tacjãrã masã “Õ'acũ Moisé me'rã, Israe curuacjãrã me'rã e'catimi”, ni masĩsome. ũsã me'rã wa'acã pũrĩcãrẽ, “Õ'acũ Moisé, Israe curuacjãrã me'rã dia'cũ nimi”, ni masĩrãsama, nicũ niwĩ Moisé.

¹⁷ Õ'acũ Moisére apaturi ucũapocũ niwĩ:

—Mũ'ũrẽ añurõ masĩ'i. Mũ'ũ me'rã e'cati'i. Tojo weegũ mũ'ũ sãrĩ'caronojõta weegũsa'a, nicũ niwĩ Õ'acũ.

¹⁸ Cũ tojo nicã tũ'ogũ, Moisé a'tiro ni sãrĩnemocũ niwĩ:

—Mũ'u asistesere yũ'ure ï'oña.

19 Õ'acũ cūrē yũ'ticũ niwĩ:

—Nipe'tise yũ'u asistesere mũ'u dũporo yũ'ruacã weeguti. Tojo yũ'ruacã, nipe'tise yũ'u añubutiase nisere ï'agũsa'a. Tojo nicã mũ'u ï'orõpũ yũ'u wãmerē wereguti. No'o yũ'u pajaña'sĩ'rĩgũrē pajaña'gũti. 20 Tojo nimicã, ya diapoama ne ï'asome. Ne ni'cũ yũ'ure ï'aca be'ro catisome majã.

21 Õ'acũ apeye quē'rārē nicũ niwĩ:

—A'to yũ'u tiro ũtãgãpũ nu'cũña. 22-23 Yũ'u asistese me'rã yũ'ruagũ, ni'cã cope tigarũ nirĩ coperũ mũ'urē cũugũti. Yũ'ure ï'arĩ nĩgũ, ya omocã me'rã mũ'u ya diapoare cã'mota'aguti. Téé yũ'u yũ'ruagũpũ cã'mota'atũoguti. Yũ'u sē'ema waroma ï'agũsa'a, ï'agũ pe'e. Yũ'u diapoa pe'ema, ne ï'ano'ña marĩrõsa'a, nicũ niwĩ Õ'acũ.

34

Apeye ũtã pjĩrĩ me'rã Õ'acũ dutisere oja'que ni'i

1 Õ'acũ Moisére cũ asistesere ï'óca be'ro cūrē nicũ niwĩ:

—Pua pjĩ ũtã pjĩrĩ mũ'u doquemũtõ'que pjĩrĩ weronojõta da'reya. Ne waro oja'quereta ojaguti tja. 2 Ñamiacã ñamicurero ũrũgũ Sinaĩpũ mũjãgũtigũ apoyuya. Tigũ dũposãrĩpũ wa'a, yũ'u tiro ejaya. 3 Ne apĩ mũ'u me'rã mũjãticã'to. Ne tigũpũre ãpērã masã marĩato. Tojo nicã oveja, wecua tigũ põtēorõpũre ba'anu'cũticã'to.

4 Cũ ní'caronojõta Moisé todũporo ũtã pjĩrĩ ní'que weronojõ da'recũ niwĩ. Ape nũmũ pe'e

ñamicurero wã'cã, Õ'acũ cũ duti'caronojõta ãrũgũ Sinaírũ te pjĩrĩrẽ miimujãcũ niwĩ. ⁵ To cũ mujãejacã, Õ'acũ o'mecurua me'rã dijati, Moisé tiropũ ejacũ niwĩ. Cũ wãmerẽ weregũ, “Wiogũ ni'i”, nicũ niwĩ. ⁶ Moisé ðaporo yũ'ruagũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'ũ Õ'acũ, masã wiogũ ni'i. Masãrẽ pajaña'gũ, añurõ weesetigũ ni'i. Uáyegũ mejẽta ni'i. Masãrẽ yũ'ũ ma'iyũ'rũsere ï'o'o. Yũ'ũ “Weeguti” ní'quere queoro wee'e. ⁷ Peje curari be'rocjãrã quẽ'rãrẽ ma'inu'cũcũsa'a. Masã ña'arõ weesere, yũ'ũre yũ'rũnũ'cãsere acobojo'o. Yũ'ũ tojo weemicã, ña'arõ weegúa ne bu'iri da'reno'ña marĩgũ tojatisami. Bu'iri da'reno'sami. Pacũsumũa ña'arõ wee'que wapa na põ'rãpũre, na pãrãmerãpũre, na pãrãmerã nituriarãpũre, tojota bu'iri da're yapatino'rãsama, nicũ niwĩ.

⁸ Cũ tojo nicã tũ'ogũ, Moisé maata nucũcãpũ paamu'rĩque'a, Õ'acũrẽ e'catipeocũ niwĩ. ⁹ Cũrẽ e'catipeogũ, a'tiro ni sãrĩcũ niwĩ:

—Wiogũ, diacjũta yũ'ũ weesere tũ'sagũ, ãsãrẽ ba'patiya. ã'rã masã yũ'rũnũ'cãsepigarã nima. Tojo nimicã, ãsã ña'asere, ãsã ña'arõ weesere acobojoya. ãsãrẽ mũ'ũ yarã masã tojacã weeya, ni sãrĩcũ niwĩ.

Õ'acũ masã me'rã “A'tiro weeguti” ni apo'que ni'i

¹⁰ Õ'acũ Moisé sãrĩ'quere tũ'óca be'ro a'tiro nicũ niwĩ:

“Añurõ tũ'oya. Ni'cãrõacãrẽ yũ'ũ nipe'tirã masã Israe curuacjãrã me'rã ‘A'tiro weeguti’

ni apo'quere cūugūti. Nipe'tirā masā ĩ'orōpū añubutiasere weeĭ'ogūsa'a. Te todapōropū ne ape di'tapū a'ti turipāre weeĭ'ono'ña marĭ'quere ĩ'ogūti. No'o nipe'tirā mūsā wa'tero nirā yu'u mūsā wiogū mūsārē añubutiaro weeatjere ĩ'arāsama.

11 "Ni'cācā yu'u mūsārē weeduti'quere weeya. Mūsā tojo weecā, yu'u mūsā tiro nirā amorreo masārē, cananeo masārē, hitita masārē, ferzeo masārē, heveo masārē, jebuseo masārē cō'awīrōgūsa'a.

12 "Mūsā sājāti di'tacjārā me'rā ne a'merĭ 'Tojo weerā', ni apoticā'ña. Mūsā tojo weecā pūrĭcārē, mūsārē na ējōpeose queose yee'quere sirutucā weerāsama. 13 Tojo weronojō o'orā, a'tiro pe'e weeya. Na wa'icūrārē ũjūamorōpeosere paamūtōcā'ña. Apeye ũtāpaga na miinu'cō'que na ējōpeosere mūtōpe'ocā'ña. Tojo nicā Aserā wāmetigo na ējōpeose yee'que yucu me'rā wee'que tuturire dātecō'acā'ña.

14 "Ne apĭ Ō'acū nitigure ējōpeoticā'ña. Āpērārē ējōpeosirutucā ne ũawe'e. Yu'u dia'cūrē ējōpeocā ũa'a.

15 "Ti di'tapū nirā me'rā ne a'merĭ 'Tojo weerā', ni apoticā'ña. Na āpērānojō Ō'acū nitirārē e'catipeorā, wa'icūrārē wējē ũjūamorōpeorā, mūsārē pijibosama. Mūsā quē'rā na wējē ũjūamorōpeo'quere na me'rā ba'atamubosa'a. 16 Apetero weerā na pō'rā numiarē mūsā pō'rā ũmūarē numisobosama. Numisoo, na pō'rā numia Ō'acū nitirārē ējōpeorā, mūsā pō'rā ũmūarē mejārōta narē ējōpeocā weebosama.

17 "Musã ne cã'rõ Õ'acũ nitirãrẽ cõme me'rã ãjãasipio wiorẽ'quere ëjõpeoticã'ña", nicu niwĩ Õ'acũ.

Õ'acũ dutise cõu'quere Moisé oja'que ni'i

27 Õ'acũ Moisére cã dutise wéréca be'ro cãrẽ nicu niwĩ: "Yũ'u ucũsere ojaya. Te yũ'u mu'u me'rã, Israe curuacjãrã me'rã apo'que ni'i", nicu niwĩ.

28 Moisé topure Õ'acũ me'rã cuarenta umucori, cuarenta ñamirĩ* tojacu niwĩ. Ne ba'aro marĩrõ, sĩ'rĩrõ marĩrõ nicu niwĩ. Topu "Õ'acũ masã me'rã tojo weeguti" ni apo'quere te ãtãpjĩrĩpu ojaõ'ocũ niwĩ. Tetã diez Õ'acũ dutise cõu'que nicaro niwũ. 29 Be'ro Moisé ãrũgũ Sinaĩpu ní'cu pua pjĩ te dutise oja'que pjĩrĩrẽ miidijaticu niwĩ. Tigũ ãrũgũpu ní'cu dijatagu, cã diapoa asistesere masĩticu niwĩ. Cũ, Õ'acũ me'rã ucũca be'ro niyucã, tojo asistecaro niwũ. 30 Aarõ, tojo nicã nipe'tirã Israe curuacjãrã cã diapoa asistecã ĩ'arã, cãrẽ ui nicãrã niwã. Tojo weerã cã pu'toacãpu wa'aticãrã niwã. 31 Na tojo weecã ĩ'agũ, Moisé pe'e narẽ pijineocu niwĩ. Tojo weerã Aarõ, nipe'tirã wiorã cã tiropu dajacãrã niwã. Na dajacã ĩ'agũ, na me'rã ucũcu niwĩ. 32 Be'ro nipe'tirãputa Israe curuacjãrã etaburocãrã niwã. Na etacã, Moisé Õ'acũ ãrũgũ Sinaĩpu dutise o'o'quereta narẽ werecu niwĩ.

33 Na me'rã ucũpe'oca be'ro cã diapoapure ni'cã su'ti casero usemerĩrĩ casero me'rã mo'acu

* 34:28 34.28 ĩ'aña Gn 7.4 docapu oja'quere.

niwĩ. ³⁴ Moisé Õ'acũ me'rã bocaejari wi'ipũ cũ me'rã ucũgũ sãjãgũ, ti caserore tuweemujãcũ niwĩ. Cũ wijatagũ, Õ'acũ dutisere Israe curuacjãrãrẽ wereturiamujãcũ niwĩ. ³⁵ Cũ ti wi'ire wijatacã, Israe curuacjãrã Moisé diapoa asistecã ï'acãrã niwã. Tojo weegũ ti casero me'rã diapoare mo'amujãcũ niwĩ tja. Õ'acũ me'rã ucũgũ sãjãgũ, ti caserore tuweemujãcũ niwĩ.

40

Õ'acũ wi'i, wa'icũrã caseri me'rã wéeca wi'ire aponũ'cõ'que ni'i

A'te capítulori 25–30; 35–39 Õ'acũ wi'i wa'icũrã caseri me'rã wéeca wi'i cjasere were'e. A'ti capítulo cuarenta, Õ'acũ “Tojo weeya”, ni weeduti'quere were'e.

¹ Moisé masãrẽ Õ'acũ dutisere wéréca be'ro Õ'acũ cũrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

² “Nimũ'tãrĩ mujĩpũ, ninũ'cãrĩ nãmũ nicã, ya wi'i, wa'icũrã caseri me'rã wéeca wi'ire aponũ'cõña. ³ Ti wi'ipũ yũ'u ‘Masã me'rã añurõ weeguti’ ní'quere cũori acarore cũña. Ti acaro po'peapũ yũ'u diez dutise oja'que pjĩrĩ sãñasa'a. Ti acaro dũporo usebũtiri caserore yoo cã'mota'aya. ⁴ Mesare, sĩ'ocjũ quẽ'rãrẽ topũ cũña. Ti mesapũre docepaga pãrẽ añurõ apopeoya.* Tigũ sĩ'ocjũpũre sĩ'osepagare sĩ'onũ'cõña. ⁵ Ɖ'mũtise ãjũãmorõpeoro uru

* **40:4** 40.4 Te pãrẽ Õ'acũ ï'orõpũ peocãrã niwã. Israe curarinucũ ni'cãrẽ pã nicaro niwũ. Pa'ia dia'cũ te pãrẽ ba'acãrã niwã.

me'rã wee'caro 'Masã me'rã añurõ weeguti' ní'que cuori acaró põtëorõpũ peoya. Ti wi'i, ya wi'i ne sãjãñũ'cãrõrẽ ni'cã casero ʘsebutiri caserore yooya. ⁶ Tu'ajanũ'cõ, ti wi'i ne sãjãrõ wa'icũrãrẽ ʘjũãamorõpeorore cũña. ⁷ To be'ro bapa pajiri pare ya wi'i, tojo nicã wa'icũrãrẽ ʘjũãamorõpeoro, a'te pũaro wa'tero, deco ti pare dũpoya. Ti pare aco piomu'muõña. ⁸ Yũ'u mũ'urẽ duti'caronojõta, ti wi'i sumutore apoya. Tu'ajanũ'cõ, su'tiro casero ʘsebutiri caserore topũ sãjãrõ cã'mota'atjore yooya.

⁹ "Be'ro a'tiro weeya. Ye waro tojato ní'gũ, ʘ'se to wa'rewũasenojõrẽ ti wi'ire wa'reya. Nipe'tise ti wi'ipũ nisere wa'repe'ocã'ña. Tojo weecã, topũ nise nipe'tise ye tojarosa'a. Ne ña'ase marĩrõ tojarosa'a. ¹⁰ Tojo nicã, te ʘ'sereta tja wa'icũrãrẽ ʘjũãamorõpeoro bu'ipũ wa'reya. Topũ de'ro nisere wa'repe'ocã'ña. Mũ'u tojo weegũ tore añurõ, ña'ase marĩrõ waro tojacã weegũsa'a. ¹¹ Be'ro te ʘ'se me'rã bapa pajiri papũre wa'reya. Tojo nicã, to pesaro dũ'pocãrẽ wa'regũsa'a. Tere wa'regũ, ye waro tojacã weegũsa'a.

¹² "Be'ro Aarõrẽ, cã põ'rã ʘmũarẽ ya wi'i sope pũ'topũ miaña. Topũ narẽ ʘ'oya. ¹³ Aarõ pa'i cã sãñarõnojoõrẽ sãñato. Be'ro cũrẽ 'Yé cjasere da'ragũ' pa'i sãjãdutigu, ʘ'sere piopeoya. ¹⁴ Tu'ajanũ'cõ, cã põ'rãrẽ miiti, narẽ su'ti yoase paca su'a'quere sãña. ¹⁵ Na pacũ Aarõrẽ wee'caronojõ napũre ʘ'sere piopeoya. Mũ'u tojo weecã, na quẽ'rã yarã pa'ia, yé cjasere da'rarã nirãsama. Mũ'u narẽ a'tiro ʘ'se pi-

opeose me'rã na pãrãmerã nituriarã pa'ia nisere ninu'cũcã'rãsama. Ne pe'tisome", nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁶ Õ'acũ dutí'caronojõta Moisé nipe'tisere weepe'ocũ niwĩ. ¹⁷ Tojo weerã na ni'cã cũ'ma Egiptopure wijáca be'ro nimu'tãrĩ mujĩpũ, ninu'cãrĩ nãmure Õ'acũ wi'ire aponu'cõcãrã niwã.

O'mecurua Õ'acũ wi'i bu'ipũ ní'que ni'i

³⁴ Moisé Õ'acũ wi'ire aponu'cõca be'ro, o'mecurua ti wi'ire tuubi'acaro niwã. Õ'acũ cũ asistese ti wi'ipure niyu'ruacaro niwã. ³⁵ Tojo weegu Moisé ne sãjãamasĩticu niwĩ.

³⁶ O'mecurua ti wi'i bu'ipũ ní'que mujãáca be'ro Israe curuacjãrã na ye wi'serire pãámii, aperopu wa'amujãcãrã niwã. ³⁷ O'mecurua mujãaticãma, na ye wi'serire ne pãámiiticãrã niwã. Téé o'mecurua mujãacãpu co'temujãcãrã niwã. ³⁸ Israe curuacjãrã no'o na wa'aro nipe'tirã i'orõpu Õ'acũ ya o'mecurua, umãcore ti wi'i bu'ipũ nimujãcaro niwã. Nami pe'ema ti curua po'pearu pecame'e ujũrĩ põ'rã nicaro niwã.

**Õ'âkã hi yeere uúkũri turi Tukano
New Testament in Tucano (BR:tuo:Tucano)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tucano

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tucano [tuo], Brazil

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tucano

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source
files dated 9 Oct 2020
00ebd04f-7b0d-5a72-9407-eb53ae2bd086